

Bertta Koivisto & Hanna Parkkali

Liikuntakasvatuksen kehittäminen varhaiskasvatuksessa

Vanhempien näkemyksiä esiopetusvuoden liikuntakasvatuksesta

Opinnäytetyö

Syksy 2017

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysala

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Bertta Koivisto ja Hanna Parkkali

Työn nimi: Liikuntakasvatuksen kehittäminen varhaiskasvatuksessa – Vanhempien näkemyksiä esiopetusvuoden liikuntakasvatuksesta

Ohjaaja: Tiina Tiilikka

Vuosi: 2017

Sivumäärä: 75

Liitteiden lukumäärä: 5

Opinnäytetyö toteutettiin osana Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen, tieto- ja viestintäteknologian (TVT) ja liikuntakasvatuksen kehittämisen hanketta, jonka tavoitteena on lisätä lasten osallisuutta sekä monipuolista päivittäistä liikkumista. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa liikuntakasvatuksen kehittämiseen sekä edistää myös vanhempien osallisuutta lasten liikuntakasvatuksessa. Opinnäytetyössä korostuu kasvatusyhteistyön merkitys osana varhaiskasvatuksen kehittämistyötä.

Tutkimus on kvantitatiivinen, mutta sisältää myös laadullisia piirteitä, sillä tutkimuskysymykset ovat kysymysasettelultaan laadullisia. Tutkimusaineisto on kerätty kyselylomakkeella ja analysoitu tilastollisesti. Tutkimuskysely toteutettiin Tanelinrannan päiväkodin esikoululaisten vanhemmille toukokuussa 2017. Tiedon keräämiseen käytettiin Webropol-verkkokyselyä ja paperista kyselylomaketta.

Kyselyyn vastanneiden vanhempien näkemysten mukaan lapset ovat olleet pääosin erittäin tyytyväisiä esiopetuksen liikuntakasvatukseen sekä myös yhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä on koettu riittäväksi. Erityisesti äidit kokevat vanhempainiloista saatavan vertaistuen ja keskustelun tärkeänä. Isät toivovat saavansa vanhempainiloista ideoita liikkumiseen sekä mahdollisuuksia keskustella liikuntatottumuksista. Tutkimustulokset osoittavat, että 90 prosenttia tutkimukseen osallistuneista vanhemmista kokee, ettei ole saanut vaikuttaa lasten liikuntakasvatuksen määrään, laatuun tai sisältöön. Liikuntakasvatuksella on koettu olevan kuitenkin jonkin verran vaikutusta lasten liikuntatottumuksiin. Eniten muutoksia vanhemmat ovat havainneet lasten ryhmätyötaitoissa ja uusien liikuntataitojen oppimisessa.

Työ esittelee varhaiskasvatustyön lähtökohtia, jotka ohjaavat laadukkaan kasvatuksen, hoidon ja opetuksen toteutumista. Teksti käsittelee myös varhaislapsuudessa toteutuvan liikuntakasvatuksen tavoitteita ja sen merkitystä lapsen kehitykselle. Jotta liikuntakasvatusta voidaan toteuttaa entistä onnistuneemmin, siihen tarvitaan kasvatusvastuun jakamista, sulavaa yhteistyötä ja yhteistä kiinnostusta kehittää uusia menetelmiä.

Avainsanat: varhaiskasvatus, kasvatusyhteistyö, liikuntakasvatus, kehittäminen

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree programme in Social Services

Author/s: Bertta Koivisto and Hanna Parkkali

Title of thesis: Developing Early Childhood Physical Education – Parents' View of Pre-School Physical Education

Supervisor(s): Tiina Tiilikka

Year: 2017   Number of pages: 75   Number of appendices: 5

This thesis was part of the City of Seinäjoki early childhood education development project. The main purpose of this project was to improve children's involvement and versatile physical activity in everyday life. The aim of this study was to provide new knowledge for early childhood physical education development, as well as to strengthen parents' involvement in children physical education. Our study emphasizes a good educational collaboration between parents and kindergarten educators as an important part of developmental work.

For the research, both qualitative and quantitative methods were used. The research questions were qualitative, but the study material was collected with questionnaires and analyzed statistically. Our study's focus group was Tanelinranta kindergarten pre-school children's parents. Thirty-two (n=32) parents in total answered the questionnaires in May 2017. The questionnaires were carried out using the Webropol-web questionnaire tool, but parents were also able to answer on a basic paper form.

The study shows that parents are satisfied with kindergarten teachers' collaboration and they feel their children enjoy pre-school physical education. It seems that mothers highly value the parental support they get from other parents they meet at kindergarten's organized parental events. By attending organized parental events, fathers more usually expect to get new educational ideas. However, 90 percent of the participating parents consider they did not have an influence on pre-school physical education amount, content or quality in any way. Parents have noticed physical education to influence their children's activity a little, mostly on children's teamwork and motoric skills.

The thesis explains the basis of Finnish early childhood education and how it guarantees service quality of childcare and education. The text also describes children's physical education importance for child's growth and learning. To make early childhood physical education more affective, it requires adults to share upbringing responsibility and make collaboration more functional.

Keywords: early childhood education, educational collaboration, physical education, development

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	9
2.1 Tutkimustehtävät ja menetelmät.....	9
2.2 Aineiston analyysimenetelmät.....	12
2.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	13
2.4 Tutkimuksen toteutus.....	14
3 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAT.....	17
3.1 Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen, TVT- ja liikuntakasvatuksen kehittämishanke 2016-2017.....	17
3.2 Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen laatu ja kehittäminen.....	18
3.3 Aiempia tutkimuksia varhaiskasvattajien ja vanhempien yhteistyöstä.....	20
4 VARHAISKASVATUS.....	23
4.1 Varhaiskasvatuksen lähtökohdat.....	23
4.2 Esiopetuksen lähtökohdat.....	26
4.3 Kasvatusyhteistyö ja sen merkitys.....	27
4.4 Sosionomi liikuntakasvattajana päiväkodissa.....	29
5 LIIKUNTAKASVATUS VARHAISKASVATUKSESSA.....	32
5.1 Liikuntapedagogiikka.....	32
5.2 Fyysisen aktiivisuuden suositukset.....	34
5.3 Liikunnallinen kehittyminen varhaislapsuudessa.....	36
6 VANHEMPIEN NÄKEMYKSIÄ ESIOPETUKSEN LIIKUNTAKASVATUKSESTA.....	38
6.1 Kohderyhmän kuvaus.....	38
6.2 Tutkimustulosten esittely.....	40
6.2.1 Vanhempien näkemyksiä lasten liikuntakasvatuksesta.....	40

6.2.2 Liikuntakasvatuksellinen yhteistyö kasvattajien kanssa	43
6.2.3 Liikuntakasvatuksen vaikutukset lapsen kasvuun ja kehitykseen ...	48
6.3 Vastaajien palaute.....	51
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	52
8 POHDINTA	57
LÄHTEET	62
LIITTEET	66

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Esiopetuksen ja kodin välinen viestinnän laatu.	41
Kuvio 2. Esiopetuksen kasvattajien tarjoama apu ja tuki vanhemmille.	44
Kuvio 3. Ehdotuksia vanhempainiltojen sisällöksi.	45
Kuvio 4. Vanhempien vaikuttamismahdollisuudet esiopetuksen liikuntakasvatukseen.	46
Kuvio 5. Vanhempien vaikuttamiskanavat esiopetuksen liikuntakasvatukseen. ...	47
Kuvio 6. Esiopetusvuoden vaikutukset lasten liikuntatottumuksiin.	49
Kuvio 7. Vanhempien arvio lasten motoristen taitojen kehityksestä esiopetusvuoden aikana.	50
Taulukko 1. Kyselyyn vastaajat.....	38

1 JOHDANTO

Lasten liikunta on ajankohtainen aihe ja se tulee esiin tuoreissa tutkimuksissa ja mediassa. Päiväkodit tavoittavat suuren joukon lapsia; reilu puolet suomalaisista 1–6–vuotiaista lapsista on päivähoidossa (Tuloskortti 2016, 14). Tutkimusten mukaan päiväkotipäivät ovat edelleen melko passiivisia: reipasta fyysistä aktiivisuutta hoitopäivästä on noin 10 prosenttia, selviää Tuloskortti 2016 yhteenvedosta, joka on koottu lasten ja nuorten liikkumisesta kerätystä tutkimustiedosta.

Liikunnan lisäämiseksi päiväkodeissa on viime vuosina ryhdytty tekemään konkreettisia toimintakulttuurin muutoksia. Noin kolmasosa varhaiskasvatusyksiköistä on lähtenyt mukaan vuonna 2015 käynnistyneeseen Valtakunnallisen liikunta- ja urheiluorganisaatio Valo ry:n Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmaan (Tuloskortti 2016, 14). Esimerkiksi opinnäytetyömme yhteistyöpäiväkoti on painottanut liikunnallisuutta toiminnassaan osallistuen Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmaan, jonka tavoitteena on lisätä päivittäistä liikunnan iloa jokaiselle lapselle. Ohjelman toteuttaminen kestää noin kolme vuotta, se on maksuton ja tarjoaa konkreettisia työkaluja liikunnan lisäämiseen varhaiskasvatuksessa (Valo ry, [viitattu 7.7.2017]).

Suomalaisten lasten ja nuorten liikuntatottumukset kuitenkin kalpenevat kansainvälisessä vertailussa (Kallunki 16.11.2016). Kallunki kirjoittaa YLE uutisten artikkelissa *Suomi jäi vertailussa kauas kärjestä – lasten ja nuorten liikunta hälyttävän vähäistä maailmanlaajuisesti*, että Suomen vahvuus on siinä, miten paljon valtio ja kunnat keskittyvät kehittämään lasten liikuntamahdollisuuksia. Silti alakoululaisista lapsista vain noin puolet liikkuvat liikuntasuosittelun mukaisesti riittävästi. Kansainväliset tutkimusryhmät ennakoivat, että nykylapset elävät lyhyemmän ja sairaamman elämän kuin vanhempansa. (Kallunki 16.11.2016.) Tämä on melko pysäyttävä ajatus. Lisääntyvät sairaudet kuulostavat haasteelta myös yhteiskunnan sosiaali- ja terveyspolitiikan kannalta. Yksilön näkökulmasta lapsuudessa opituilla liikuntatottumuksilla on kauaskantoiset arkielämään kohdistuvat vaikutukset muun muassa motoristen taitojen kehittymisessä, painonhallinnassa sekä sydän- ja verisuonitautien ehkäisyssä. (Valtonen ym. 2013, 1153–1158; Terveystieteiden tutkimuskeskus THL 2016, 19.) Liikuntaan kannustaminen ja liikuntataitojen oppiminen on siis jokaisen lapsen varhaislapsuudessa aina ajankohtaista ja tärkeää.

Aiheen ajankohtaisuudesta kertoo myös se, että Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi syyskuussa 2016 tuoreet varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset (Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä 2016). Lisäksi liikuntakasvatus nostettiin myös uudessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2016b) entistä näkyvämmäksi osa-alueeksi. Lapsen päivittäinen liikunta voidaan nähdä yhtä tärkeänä kuin riittävä lepo ja terveellinen ravinto. Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen liikuntakasvatuksen kehittämishanke on niin sanotusti ajan hermolla pyrkiesään lisäämään lasten päivittäistä liikuntaa. Varhaiskasvatuksen onnistuvassa kehittämisessä tarvitaan myös lasten huoltajien näkökulmaa.

Opinnäytetyön aihe on tiivis katsaus varhaiskasvatuksen ja lasten liikuntakasvatuksen kulttuuriin. Uusien oivallusten ja ammatillisen osaamisen syventämisen lisäksi on hienoa, että saamme omalta osaltamme olla mukana kehittämässä kaupungin varhaiskasvatusta kehittämishankkeen myötä. Toivottavasti tutkimustuloksemme saavat uusia ideoita liikkeelle.

2 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyö sai alkunsa talvella 2017, kun tapasimme opinnäytetyönohjaajamme Tiina Tiilikan ensimmäistä kertaa. Olimme suunnitelleet toisenlaista varhaiskasvatukseen liittyvää aihetta, mutta totesimme aiheen olevan liian laaja sosionomi (AMK) tasoiseen opinnäytetyöhön. Uuden aiheen löytäminen tuntui haastavalta. Opinnäytetyön ohjaustapaamisessa päätimme tarttua Tiilikan ehdotukseen osallistua Seinäjoen kaupungin hankkeeseen, johon etsittiin juuri sopivasti Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijoita tuottamaan opinnäytetyötä. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen, tieto- ja viestintäteknologian (TVT) ja liikuntakasvatuksen kehittämishanke (2016–2017) kuulosti sopivalta myös meidän tavoitteisiimme nähden. Yhtenä opinnäytetyön tavoitteena on antaa henkilökohtaisesti meille ammatillista uutta oppia sekä mahdollisuus saada sosionomi-lastentarhaopettajan pätevyys osaksi tutkintoa.

Liikuntakasvatuksen kehittäminen tuntui meistä molemmista mielenkiintoiselta aiheelta, joten lopulta otimme yhteyttä hankkeen yhteistyöpäiväkodin johtajaan Päivi Peltolaan. Tapasimme päiväkodinjohtajan maaliskuussa ja aloimme suunnittelemaan liikuntakasvatukseen keskittyvää opinnäytetyötä päiväkodin toiveiden ja tarpeiden mukaan. Päiväkodissa nähtiin tarvetta mielipidekyselylle aiheesta Tanelinrannan päiväkodin liikuntakasvatus. Päiväkodinjohtaja kertoi, että päiväkotiki on jo pitkään toiminut liikuntapainotteisesti, mutta tutkitut vanhempien kokemukset aiheesta puuttuvat. Opinnäytetyön tutkimuskohteeksi valikoitui siten Tanelinrannan esikoululaisten vanhemmat ja aineistonkeruumenetelmäksi verkkokysely.

2.1 Tutkimustehtävät ja menetelmät

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa ajankohtaista tietoa vanhempien kokemuksista ja mielipiteistä liikuntakasvatuksen toteutuksesta. Tanelinrannan päiväkotiki voi hyödyntää saatua palautetta ja tietoa esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelussa tai yleisesti päiväkodin toimintamalleja kehitettäessä. Kysely voi toimia mallina tuleville liikuntakasvatuskyselyille. Opinnäytetyön tuottamaa tietoa ja

palautetta voidaan hyödyntää kaikissa Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatussyksiköissä osana toiminnan suunnittelua ja kehittämistä. Parhaimmillaan opinnäytetyö tuottaa uutta tietoa ammattilaisia mietityttäneisiin kysymyksiin ja auttaa kehittämään varhaiskasvatuspalvelua sekä syventää päiväkodin ja perheiden välistä yhteistyötä. Tarkastelemme työssä erityisesti Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen liikuntakasvatuksen kehittämistä, koska opinnäytetyö toteutuu osana hanketta.

Tutkimuskysymyksemme ovat: 1. Millaisia näkemyksiä vanhemmilla on lasten liikuntakasvatuksesta? 2. Millaista on liikuntakasvatuksellinen yhteistyö kasvattajien kanssa? 3. Millaisia vaikutuksia vanhemmat arvioivat liikuntakasvatuksella olevan lapsen kasvuun ja kehitykseen?

Opinnäytetyö on luonteeltaan kuvaileva ja tutkimusmetodiltaan sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia piirteitä sisältävä tutkimus. Tutkimusmenetelmien yhdistelmää voidaan kutsua *triangulaatioksi*, *metodien yhdistämiseksi* tai *monimetodiseksi lähestymistavaksi* (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 233). Kuvailevalla luonteella tarkoitetaan työn pyrkimystä dokumentoida ilmiöön liittyviä keskeisiä piirteitä, tässä tapauksessa kokemuksia (Hirsjärvi ym. 2009. 138–139). Tutkimuskyselymme vastaukset dokumentoivat vanhempien näkemyksiä lapsensa esikouluvuoden liikuntakasvatuksesta eli jossain määrin kuvaavat liikuntakasvatuksen laatua.

Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät ovat melko yleisiä ja käytettyjä sosiaali- ja yhteiskuntatieteissä. Menetelmä korostaa syyn ja seurauksen lakeja sekä todellisuuden rakentumista objektiivisesti todettavissa olevista tosiasioista. Keskeistä on aiempiin tutkimuksiin liitettävät johtopäätökset ja teorian, hypoteesien esittäminen ja käsitteiden määrittely. Kvantitatiivisessa tutkimusmenetelmässä on myös olennaista, että aineisto soveltuu määrälliseen eli numeeriseen mittaamiseen ja tulokset on muutettavissa tilastollisesti käsiteltävään muotoon. Kyselylomakkeemme koostuu pääasiassa suljetuista kysymyksistä, joiden tulokset on yksinkertaista taulukoida. (Cohen, Manion & Morrison 2007, 501; Hirsjärvi ym. 2009. 139–141.)

Opinnäytetyömme yhtenä lähtökohtana on todellisen maailman kuvaaminen kokonaisvaltaisesti, vaikka se onkin moninainen ja riippuvainen näkökulmistaan. Tämä on *kvalitatiiviselle eli laadulliselle* tutkimustavalle ominaista ja tutkimusmenetelmän

avulla pikemminkin löydetään uutta kuin todennetaan väittämiä. Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä on monia alalajejaan, mutta tyypillistä laadulliselle menetelmälle on kokonaisvaltainen tiedonhankinta todellisten tilanteiden kautta ja henkilöltä suoraan. Aineiston hankinnassa suositaan tapoja kuten haastatteluja, joiden kautta tutkittavien näkökulmat pääsevät mahdollisimman autenttisesti esiin. Kohdejoukko on yleensä valittu tarkoituksenmukaisesti, kuten esimerkiksi tässä opinnäytetyössä. Aineistoa on tarkoitus analysoida yksityiskohtaisesti ja ainutlaatuisena. Kvalitatiivisen tutkimuksen on mahdollista kehittyä ja edetä joustavasti olosuhteiden mukaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 161–164.)

Aineiston keräämisen tavaksi valitsimme verkkokyselyn, jossa yhdistyy kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen aineiston keräämisen tapa. Laadullinen tutkimus ei vaadi läheistä kontaktia kohderyhmään, vaikka niin usein luullaan (Hirsjärvi ym. 2009, 194). Halusimme kerätä aineiston verkkokyselynä, koska se sopi sekä meidän että päiväkodin aikatauluun. Oletimme verkkokyselyn tavoittavan vanhemmat tehokkaasti ja olevan matalan kynnyksen keino kertoa kokemuksista totuudenmukaisesti. Kyselyä pidetään nopeana, tehokkaana ja helposti käsiteltävänä tiedonkeruumenetelmänä, mutta tulosten tulkinta voi olla haastavaa. Emme voi olla varmoja, vastasivatko huoltajat todellisuudessa rehellisesti. Kyselyn kompastuskiveksi voi osoittautua myös kyselylomakkeen laatiminen. Vastaajien tulisi ymmärtää ja tietää asiasta, josta kysytään. Lomakkeen huolellinen laatiminen vie siis aikaa. Monenlaisia lomakkeita ja kyselyjä tulee suomalaisille niin paljon, että ihmisiä on nykyään vaikeampi saada mukaan tutkimuksiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 195, 198.) Väärinymmärrysten välttämiseksi laadimme tämän opinnäytetyön kyselylomakkeen alkuun lyhyen määrittelyn käsitteistä liikuntakasvatus ja liikunta. Kyselyn loppuun lisäsimme mahdollisuuden antaa palautetta kyselylomakkeesta.

Omien kokemusiemme mukaan avoimet kysymykset vaativat vastaajalta enemmän aikaa ja vaivaa ja jäävät siten usein vastaamatta. Avoimet kysymykset tuottavat yleensä myös kirjavia vastauksia, joita on haastavampaa analysoida (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 201). Päädyimme siis muodostamaan kyselylomakkeen monivalintakysymyksillä ja asteikkokysymyksillä. Mukana on myös yksi avoin kysymys ja avoimet kysymykset palautteen antamiseen sekä kyselystä että myös Tanelinrannan päiväkodille.

2.2 Aineiston analyysimenetelmät

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa valitaan sellainen analyysimenetelmä, joka tuottaa parhaiten tietoa siitä mitä ollaan tutkimassa. Analyysitavan valintaan vaikuttaa myös se, kuinka monta muuttujaa tutkitaan. Jos tutkitaan vain yhtä muuttujaa ja sen jakautumista, käytetään sijaintilukuja. Tavallisimmin kutsuttuna sijaintiluvut ovat keskiarvo ja moodi. Jos tavoitteena on analysoida muuttujien välistä riippuvuutta, käytettävänä menetelmänä tuolloin toimii ristiintaulukointi tai korrelaatiokerroin. (Vilkkä 2007, 118–131.)

Kvantitatiivisen tutkimuksen esittämistapa on yleensä graafinen. Taulukot ja erilaiset kuviot tuovat vaikuttavuutta ja antavat lukijalle mielikuvan yleisestä jakaumasta. Näissä taulukoissa ja kuvioissa muuttujat esitetään suhteellisina osuuksina eli prosentteina, koska kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on yleistäminen. Kvantitatiivisen tutkimuksen yleistäminen perustuu siihen, että kaikkia kohderyhmän tapauksia ei pystytä tutkimaan, sillä kohderyhmästä otetaan otos, jolle kysely osoitetaan. Mikäli otos ollaan otettu oikein, se tuottaa tietoa koko kohderyhmän kannan asioihin prosentteina. (Vilkkä 2008, 138; Kananen 2014, 209.)

Määrällisessä tutkimuksessa tavoitteena on, että tutkimuksen tulokset eivät jäisi vain numeeriseen muotoon, vaan niitä myös esiteltäisiin ja hahmotettaisiin helpommin ymmärrettäviksi lukijalle. Tekstin ja erilaisten taulukoiden tai kuvioiden on tarkoitus tukea ja havainnollistaa sekä täydentää toisiaan, ei toistaa samaa tietoa. Tulosten merkitys esitellään myös tutkimuskysymysten kannalta niin, että tulosten olennaisimmat vastaukset ja pääasiat tulee koottua yhteen ja esiteltyä. (Vilkkä 2008, 138, 147–148; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 322–324.)

Analyysitapoja on kahdenlaisia: selittämiseen ja ymmärtämiseen pyrkivät analyysitavat. Selittämiseen pyrkivä analyysitapa sopii kvantitatiiviseen tutkimukseen, kun taas ymmärtämiseen pyrkivä analyysitapa kvalitatiiviseen tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 224.) Opinnäytetyössämme pyrimme selittämään tutkimuksemme tuloksia sekä graafisessa muodossa että myös sanallisesti. Olemme teemoittaneet tutkimustulokset tutkimuskysymyksistämme muodostuvien teemojen mukaan.

2.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Hyvän tutkimuksen tekovaiheessa noudatetaan niin kutsutta hyvää tieteellistä käytäntöä. Suomessa on erilaisia julkisia elimiä, jotka valvovat tutkimushankkeiden eettisyyttä. Opetusministeriön tutkimuseettinen neuvottelukunta yhtenä valvovana elimenä on laatinut ohjeet tieteellisten menettelytapojen noudattamiseen. Ennen kaikkea tutkijoiden tulisi noudattaa rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta kaikissa tutkimuksen vaiheissa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 23–24.) Tämän opinnäytetyön tekijät ovat sitoutuneet noudattamaan hyviä käytäntöjä, jotta tutkimus on luotettava.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaan tulisi käyttää eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä, julkaista tutkimuksen tulokset avoimesti ja kunnioittaa muiden tutkijoiden työtä. Lisäksi muun muassa on asiallista, että tutkimus on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu yksityiskohtaisesti, tutkimusryhmän jäsenten asema on kirjattu selkeästi sekä rahoituslähteet tai muut sidokset ilmoitetaan tuloksia julkaistaessa. (Hirsjärvi ym. 2009, 24.)

Tämän opinnäytetyön aihe syntyi yhteisymmärryksessä Seinäjoen ammattikorkeakoulun (SeAMK), Tanelinrannan päiväkodin ja Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa osana kaupungin varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen, TVT- ja liikuntakasvatuksen kehittämisen hanketta. Tutkimussuunnitelma on ennen tutkimuksen aloittamista esitetty Seinäjoen ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjajalle, yhteistyöpäiväkodin johtajalle sekä varhaiskasvatusjohtajalle tutkimuslupaa anoessa. Tutkimuslupa on myönnetty 10.4.2017 ja kopio on nähtävillä liitteessä yksi.

Vanhemmilla oli mahdollisuus päättää itsenäisesti osallistuvatko tutkimukseen. Kysely teetettiin nimettömänä sekä ilman tarkempia henkilötietoja. Vastauksia ei voi yhdistää yksittäiseen henkilöön. Opinnäytetyön tekijät eivät henkilökohtaisesti tunne entuudestaan esikoulun kasvattajia, lapsia tai vanhempia. Kyselytuloksia säilötään tutkimuksen ajan käyttäjätunnuksen takana ja salasanan tietävät vain tutkimuksen tekijät. Kirjekuoressa palautetut vastaukset säilytetään huolellisesti kirjekuorissa yksityisessä paikassa. Tutkimuksen valmistuttua kaikki kyselyvastaukset tuhotaan.

Toteutimme tutkimustyötä avoimin ja ennakkoluulottomin mielin, jotta tulokset ovat puolueettomia ja rehellisiä.

Jotta tutkimus on luotettava, eettisten seikkojen lisäksi tulee kiinnittää huomiota tutkimusvaiheiden tarkkaan selostukseen. Tutkimuksen aikana vallitsevat olosuhteet on parempi kertoa selvästi ja rehellisesti. Kaikissa vaiheissa on osattava pohtia myös kriittisesti. Opinnäytetyön tekijöinä kysymme itseltämme, onko tämä lähde luotettava, minkälaiset tekijät saattoivat vaikuttaa kyselyn vastaajiin, ja millä perusteilla tulkitsen ja luokittelen tietoa näin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 232–233.)

Tämä opinnäytetyö on useamman kuukauden mittainen prosessi. Yksityiskohtainen kuvaus tutkimusvaiheista auttaa myös meitä tekijöitä muistamaan paremmin eri vaiheet ja huomaamaan prosessin sekä ajattelun kehittyminen. Aineiston analyysin vaiheessa mahdollisuus palata ikään kuin ajassa taaksepäin voi antaa uutta näkökulmaa sekä auttaa huomaamaan pieniä yksityiskohtia.

2.4 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksemme toteutettiin Seinäjoen kaupungin Tanelinrannan päiväkodin esiopetuksen vanhemmille. Tanelinrannan päiväkotito tarjoaa turvallista päivähoidtoa ja esiopetusta. Tanelinrannan päiväkodissa on tärkeää lapsen hyvinvointi ja luottamus. Myös empaattisuus ja kiireetön arki sekä oppiminen liikunnan keinoin ovat keskeisiä arvoja päiväkodille. Luonto on suuresti läsnä päiväkodin arjessa. Tanelinrannassa toimii yhteensä neljä kokopäiväryhmää varhaiskasvatuksen puolella sekä kolme kokopäiväesiopetusryhmää ja yksi puolipäiväesiopetusryhmä. (Seinäjoen kaupunki, Tanelinrannan päiväkotito, [Viitattu 29.9.2017].)

Tutkimuksemme tavoitteena oli toteuttaa nykyaikainen, nopeasti ja helposti vastattava kysely, jotta saisimme mahdollisimman paljon vastauksia. Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen käytössä on suomalainen Webropol online-kyselytutkimustyökalu, jonka avulla kyselylomakkeen laatiminen, kyselyn lähettäminen ja raportin koonti on helppokäyttöistä ja tehokasta. Oli siis luontevaa toteuttaa kysely kaupun-

gin Webropol -lisenssin kautta. Kyselystä avattiin julkinen linkki, joka lähetettiin päiväkodin johtajan kautta joukkopostituksena esikoululaisten vanhemmille sähköpostiin. Kysely toteutettiin 1.5.–26.5.2017.

Alkuperäinen suunniteltu vastausaika oli kolme viikkoa eli 1.5.–21.5., mutta jatkoimme vastausaikaa vielä viikolla, jotta saisimme lisää vastauksia. Vastausajan viimeisen viikon aikana oli mahdollista vastata myös paperisella lomakkeella. Toimitimme jokaisen esikoululaisen päiväkotilokeroon kirjekuoren, joka sisälsi saatekirjeen ja paperisen version kyselylomakkeesta. Kirjekuoressa päiväkodin henkilökunnalle palautetut vastaukset haimme iltapäivällä perjantaina 26.5.2017. Paperillisella lomakkeella saamamme vastaukset syötimme itse Webropol-ohjelmaan, jotta kaikki saamamme tulokset olisivat keskenään saman arvoisia ja niiden analysointi olisi helpompaa. Kyselyn vastausaikana muistuttelimme kyselyyn vastaamisesta yhteisviesteillä, jotka lähetettiin päiväkodin johtajan Päivi Peltolan kautta vanhemmille. Paperillisella vastauslomakkeella vastauksia saimme neljä ja verkkokyselyyn vastauksia saimme 28. Lopulta yhteensä saatuja vastauksia oli 32, joka on 51,6 prosenttia vastaajista.

Kyselylomaketta valmistellessamme otimme yhteyttä kaupungin hankkeessa toimiviin liikuntalähetteihin Piia Taurulaan ja Anu Laaksoon. He ovat liikuntalähetteinä nähneet useita kaupungin päiväkoteja ja niissä tapahtuvaa liikuntakasvatuskulttuuria. Halusimme hyödyntää heidän kokemuksiaan kysymysten laatimisessa. Pyyksimme heitä pohtimaan, minkälaisissa asioissa liikuntakasvatuksessa he näkivät parantamisen varaa ja minkälaisia asioita liikuntakasvatuksesta he haluaisivat vanhemmilta kysyä. Lähetimme alustavan kyselylomakeversion myös yhteistyöpäiväkodin johtajan Päivi Peltolan välityksellä kommentoitavaksi päiväkodin henkilökunnalle ja saimmekin hyviä parannusehdotuksia. Taurulan ja Laakson sähköpostin perusteella jaoimme kyselylomakkeemme kuuteen osioon; taustatiedot, arki ja ajan-kohtainen tieto, esiopetuksen ja kodin välinen viestintä, vanhempien kokemukset ja osallisuus liikuntakasvatuksessa sekä lapsen hyvinvointi ja kehitys. Loppuun laadimme vielä avoimet kohdat, jotta vastaaja voi antaa omin sanoin palautetta päiväkodille sekä kommentoida kyselyämme. Vastauskohtia oli yhteensä 18 ja testivastauksien perusteella arvioitu vastausaika kymmenen minuuttia. Kysymyslomake ja saatekirje ovat nähtävillä työn lopussa (liitteet 2 ja 3).

Määrällisessä eli kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineiston käsittely alkaa, kun kyselyllä kerätty aineiston ollaan saatu koottua. Kvantitatiivisen aineiston käsittely tarkoittaa sitä, että kyselylomakkeet tarkistetaan, tiedot syötetään sekä tallennetaan sellaiseen muotoon, että niitä voidaan tutkia tilastollisesti eli numeraalisesti käyttäen apuna erilaisia taulukko- ja tilasto-ohjelmia. Tutkijan on siis tarkistettava kaikki palautuneet kyselylomakkeet ja lomakkeiden tiedot sekä arvioida vastausten laatu. Mikäli tutkija löytää asiattomasti täytettyjä lomakkeita, hän poistaa ne. Tarkistamisen vaihe kvantitatiivisen aineiston käsittelyssä jo itsessään kertoo, kuinka onnistuneita kyselyn kysymykset ovat olleet. (Vilkkä 2007, 106; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 221.) Tarkastettuamme kyselystämme saadun aineistomme, tulimme siihen tulokseen, että meidän ei tarvinnut poistaa yhtäkään vastausta. Muutamaan kysymykseen joku vastaajista oli jättänyt vastaamatta, mutta katsoimme, että sillä ei ole vaikutusta kyselyn analysointiin ja vastausten oikeellisuuteen tai tutkimuksen luotettavuuteen.

3 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAT

Opinnäytetyömme toteutettiin osana kehittämishanketta ja tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa palvelun kehittämiseksi. Tutustumme tässä luvussa hankkeeseen ja Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen laatu- ja kehittämistyöhön. Opinnäytetyötutkimuksemme teoriapohjaa varten etsimme myös aiempia tutkimuksia kasvatusyhteistyön ja lasten liikuntakasvatuksen kehittämisestä.

3.1 Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen, TVT- ja liikuntakasvatuksen kehittämishanke 2016-2017

Tämä Seinäjoen ammattikorkeakoulun opinnäytetyö toteutuu osana Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen, TVT- ja liikuntakasvatuksen kehittämisen hanketta (2016–2017). Hankkeen vetäjänä toimii varhaiskasvatuksen aluejohtaja Johanna Vieri. Uudistuvaan varhaiskasvatussuunnitelmaan ja opetussuunnitelmaan (Opetushallitus 2016a ja 2016b) perustuva hanke kehittää lasta osallistavia, ilmiöpohjaisia oppimisympäristöjä. Tavoitteena on muun muassa lapsen osallisuuden lisääminen liikuntakasvatuksessa. Pyrkimyksenä on myös pedagogisten tapojen ja arvioinnin kehittäminen sekä tieto- ja viestintäteknologian (TVT) hyödyntäminen ja oppimisympäristöjen kehittäminen Seinäjoen varhaiskasvatuksessa.

Tanelinrannan päiväkotia on mukana hankkeessa ja valikoitui yhteistyöpäiväkodiksemme liikunnallisuutensa vuoksi. Muita hankkeen yhteistyötahoja ovat Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SeAMK), Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu (PLU) ry., MiniFactory ja Arkkitehtitoimisto Motiivi oy.

Liikuntakasvatusta kehittämällä halutaan lisätä lasten päivittäistä liikkumista. Liikuntaa ja liikkumista toteutetaan tuokioiden muodossa sekä kiinnittämällä enemmän huomiota lasten liikkumiseen kaikissa arjen tilanteissa. Liikuntakasvatuksen kehittämiseen liittyy myös kasvattajien osaamisen lisääminen erilaisilla koulutuksilla sekä ohjaamalla heitä huomaamaan liikkumisen mahdollisuudet varhaiskasvatuk-

sen arjessa. Hankkeessa toimivat liikuntalähetit, Anu Laakso ja Piia Taurula, kiertävät kaupungin päiväkodeissa havainnoimassa ja dokumentoimassa toimintaa sekä jakamassa vinkkejä siitä, kuinka lisätä liikuntaa esimerkiksi Ilo kasvaa liikkuen -ohjelman avulla. He tekevät myös tiivistä yhteistyötä PLU:n (Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry.) kanssa kehittääkseen liikuntakasvatusta. Lähetit laativat liikuntavinkeistä, toimintamalleista ja ympäristön mahdollisuuksista oppaan ammattilaisten käyttöön. (Seinäjoen kaupunki, varhaiskasvatus 2016–2017.)

3.2 Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen laatu ja kehittäminen

Työn ja palvelun kehittämisellä voi olla monia tavoitteita ja siten myös menetelmiä, joiden avulla haluttuun tilanteeseen päästään. Työn ja palvelun kehittäminen on paitsi osa asiakastyytyväisyydestä ja laadukkuudesta huolehtimista, myös työyhteisön viihtyvyyteen ja työntekijöiden motivaatioon liittyvä asia. (Seppänen-Järvelä & Vataja 2009, 11–15.) Kehittämistyöllä voidaan ajatella olevan kolme mallia. Näitä malleja ovat laatujohtamisen malli, jatkuvan kehittämisen malli ja toimintatutkimuksellinen kehittäminen. Laatujohtamisen näkökulma on ennemminkin korjaavaan muutokseen pyrkivä. Laatujohtamisen malli ja toimintatutkimuksellinen kehittäminen pyrkivät ottamaan ihmiset mukaan kehittämiseen. Jatkuvan kehittämisen malli painottuu muutoksen vakiinnuttamiseen osaksi toimintaa. Kaikille näille malleille yhteisiä elementtejä ovat kuitenkin kehittämisen vaiheina esiintyvät pääpiirteet; suunnittelu, toiminta, arviointi ja muutos. Kehittämisen onnistuminen vaatii, että siihen ollaan valmiita panostamaan. (Juuti 2016, 75–76.) Ammattilaisen tulee kyetä myös innostumaan muutoksista ja sitoutumaan niihin. Yrittämisen ja kokeilemisen kautta kehitytään. Kehittämiseen ja kehittämiseen liittyy myös olennaisesti aina keskustelu, palaute ja arviointi. (Juuti 2016, 117.) Jotta tietäisimme, mitä ja mihin suuntaan asioita halutaan kehittää, on tarpeen tietää palvelun laadun tämänhetkinen tilanne. Varhaiskasvatuksen vähimmäislaatuun kuuluu noudattaa lainsäädäntöä ja asetuksia. Käytännön toteutuksen kannalta on hyvä miettiä myös paikallisia yksityiskohtia, tarpeita ja kulttuuria.

Laatu on toisaalta hyvinkin subjektiivinen kokemus, joka riippuu palveluun tai tuotteeseen kohdistetuista odotuksista. Laadun käsitteen merkitys voi vaihdella sen mukaan, mistä näkökulmasta sitä tarkastellaan. Laadun tarkastelun näkökulmia ovat esimerkiksi asiakas-, tuotanto- tai suunnittelukeskeisyys. Laatua voidaan määritellä esimerkiksi kahdella seuraavalla tavalla; operationaaliset laadun määritelmät ovat konkreettisia ja rajattuja, esimerkiksi asiakasta on puhuteltava nimellä, kun taas teoreettisilla laadun määritelmillä kuvataan arvolähtökohtia ja toimintaperiaatteita, mikä tarkoittaa sitä, että asiakastyö on asiakasta arvostavaa kohtelua. (Hulkari 2006, 51.) Samanlaisia arvoja kannattavan vanhemman todennäköinen subjektiivinen kokemus on, että päivähoito ja palveluntuottaja on laadukas, mikäli palvelu vastaa odotuksia. Näin siis laadukkaan työn suuntaviivoja määrittelevät myös omalta osalta asiakkaat ja työntekijät omasta näkökulmastaan.

Päivähoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle. Päivähoidon suunnittelu, ohjaus ja valvonta toimialueellaan kuuluu Aluehallintovirastolle (Avi). Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi päivähoitojen ohjauksessa ja valvonnassa. (L 19.1.1973/36 8 §; Aluehallintavirasto 1.11.2017.) Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen laadun ylläpitämiseen ja kehittämiseen omilla tahoillaan sitoutuvat kaupunki, varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta, varhaiskasvatuksen johto sekä henkilökunta. Hyvän varhaiskasvatuksen toteuttaminen edellyttää joustavan palveluprosessin, dokumentoinnin ja analysoinnin lisäksi jatkuvaa toiminnan seuraamista, arviointia ja kehittämistä. Varhaiskasvatuksen laadun seurannassa ja arvioinnissa kaupunki on vuodesta 2010 käyttänyt apuna Webropol-verkkokyselytyökalua muun muassa säännöllisten asiakaspalaute ja -arviointikyselyjen toteutuksessa. Erityisesti toimiva yhteistyö perheiden kanssa nähdään laadukkaan varhaiskasvatuksen kehittämisen edellytyksenä. Varhaiskasvatuksen seuranta ja arviointia vanhempien kanssa toteutetaan myös arkisten keskustelujen, vanhempainryhmien sekä varhaiskasvatuskeskustelujen kautta. (Seinäjoen kaupunki 2012b, 12–13.)

Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen laatua ja kehittämistä ohjaavat monet paikalliset suunnitelmat. Tällaisia julkaistuja suunnitelmia ja ohjelmia ovat muun muassa Varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelma 2012–2016, kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2016–2020 ja Hyvä varhaiskasvatus Seinäjoella -asiakirja, joka koostuu vanhempiin ja henkilökuntaan keskittyvästä laatuosiosta, pedagogisesta Meirän vasu -osiosta, varhaiserityiskasvatuksen linjauksista ja toimintaohjeosiesta. Lähtökohtana Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen laadun kehittämisesä on lasten ja perheiden tarpeet (Seinäjoen kaupunki 2012b, 11). Toiminnan laatu perustuu myös arvoihin ja laatutavoitteisiin.

Varhaiskasvatuksen lasten arvoja tutkittiin opinnäytetyötutkimuksen avulla ja vanhempien sekä henkilökunnan arvot selvitettiin teetetyt arvokyselyn pohjalta (Seinäjoen kaupunki 2012b, 11). Lapsilta esiin nousseita arvoja olivat liikunnallisuus, leikkinen, kaverit, esteettisyys ja omaehtoinen toimiminen. Vanhemmille tärkeitä varhaiskasvatuksen arvoja olivat turvallisuus, tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus, lapsuuden kunnioittaminen, välittäminen sekä avoimuus. Kaupungin varhaiskasvatukselle laaditut laatutavoitteet lasten kohdalla ovat; viihtyvä lapsi, turvallinen kasvuympäristö, hyväksyvä ilmapiiri, ymmärtävä kasvattaja, lapsen tarpeiden kuuleminen. Koko perheen huomioivia laatutavoitteita ovat joustavat varhaiskasvatuspalvelut, valinnan mahdollisuus, kasvatuskumppanuus, luottamuksellisuus, toimiva yhteistyö ja perheen tarpeiden kuuleminen. Laatutavoitteita on asetettu myös työyhteisölle ja hallinnolle. (Seinäjoen kaupunki 2012b, 11.)

3.3 Aiempia tutkimuksia varhaiskasvattajien ja vanhempien yhteistyöstä

Varhaiskasvatuslain uudistamisen ensimmäisen vaiheen aikana opetus- ja kulttuuriministeriö toteutti talvella 2013–2014 verkkokyselyn, johon vastasi yli 11 000 vanhempaa. Toistaiseksi kyselyä pidetään suurimpana Suomessa tehtynä kyselynä vanhemmille. Kysely koski vanhempien näkemyksiä ja mielipiteitä varhaiskasvatuksesta. Tuloksien mukaan kasvatuskumppanuuden muodostumisesta vanhempien ja kasvattajien välillä pidetään tärkeänä. Vähemmän tärkeänä pidettiin vanhemmuuden tuen saamista kasvattajilta tai toisilta vanhemmilta. Kyselyssä tuli esiin, että

vanhemmat olivat sillä hetkellä tyytyväisiä varhaiskasvatuksen toteutukseen ja varhaiskasvatusta pidetään tärkeänä palveluna. (Heinonen ym. 2016, 214.)

Marianna Hienonen ja Anna Viitala tutkivat opinnäytetyössään *Vanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta ja sen kehittämisestä*, kasvatuskumppanuuden periaatteiden toteutumista pääkaupunkiseudulla vuonna 2016. Opinnäytetyössä käytettiin kasvatusyhteistyöstä käsitettä kasvatuskumppanuus ja periaatteiksi nimettiin kuulluksi tuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi, joiden toteutumisesta haluttiin kuulla vanhempien näkemyksiä (Kaskela & Kekkonen 2008, 32; Pihlaja, Kinos & Mäntymäki 2010, 190). Hienosen ja Viitalan (2016, 29) tutkimuksen tarkoituksena oli teemahaastattelujen avulla nostaa vanhempien ääni kuuluviin ja kehittää kasvatuskumppanuutta tutkimuksen yhteistyöpäiväkodissa.

Hienosen ja Viitalan (2016, 48–50) opinnäytetyötutkimuksen mukaan vanhemmat kokivat lapsen tuonti- ja hakutilanteet yhtenä yhteistyön kehittämiskohtana. Vanhemmat toivoivat sekä itseltään että kasvattajilta enemmän aikaa keskustella lapsen päivän kulusta. Haastatteluihin osallistuneet vanhemmat kertoivat haluavansa tietää enemmän lapsen tyypillisestä kehityksestä eri ikäkausina sekä esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheesta. Kaikki eivät kuitenkaan kokeneet tarvetta lisätä keskustelua.

Tutkimustulosten (Hienonen & Viitala 2016, 48–50) mukaan vuorovaikutus kasvattajien kanssa koettiin hyvänä eikä siinä nähty kehittämistarvetta, samoin vanhempien ja kasvattajien välisen luottamuksen koettiin olevan vahva. Viestintä ja tiedonkulku koettiin pääosin onnistuneeksi ja edistyneen muun muassa ilmoitustaulun siistimisen myötä. Yhden vanhemman mielestä vanhempainiltoja voisi olla enemmän, jotta olisi mahdollisuus tutustua muihin vanhempiin. Suurin osa haastatteluun osallistuneista vanhemmista ei osannut kertoa, miten heidän mielipiteitään voitaisiin huomioida enemmän. Yksi vanhempi koki, että vanhemmat ovat myös vastuussa päiväkodin toiminnasta ja jos kaikki vanhemmat sisäistäisivät yhdistysmuotoisen toiminta-ajatuksen, se voisi mahdollistaa avoimen ”kylä kasvattaa -meiningin”. Yksi vastaaja pohti, että pienemmässä päiväkotiyhteisössä saattaisi joidenkin vanhempien olla helpompi antaa palautetta tai kehittämisideoita voisi olla helpompi ehdottaa anonyymien kyselyn avulla. (Hienonen & Viitala 2016, 48–50.)

Suurimmaksi osaksi päiväkodin ja kodin välinen yhteistyö taidetaan kokea riittävä, kuten Hienosen ja Viitalan tutkimuksestakin välittyy. Kyselyn avulla voidaan kuitenkin varmistua vanhempien näkemyksistä, jotka voivat eri paikassa ja eri aikana poiketa toisistaan. Vanhempien kokemukset kasvatusyhteistyöstä ovat osa varhaiskasvatuksen laatua. Hienosen ja Viitalan opinnäytetyö keskittyi selvittämään yleisesti yhteistyöpäiväkodissa toteutunutta kasvatuskumppanuutta. Meidän opinnäytetyöllämme on erityisesti liikuntakasvatuksellinen näkökulma kasvatusyhteistyön toteutumiseen.

Kansainvälisessä tutkimuksessa (De Craemer ym. 27.3.2013) tutkittiin varhaislapsuuden fyysistä aktiivisuutta ja virvokkeiden kulutusta. Tutkimukseen haastateltiin lastentarhanopettajia ja esikoululaisten vanhempia eri puolilta Eurooppaa lokakuun 2010 ja tammikuun 2011 välisenä aikana. Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella vanhempien sekä lastentarhanopettajien näkemyksiä lasten fyysisestä aktiivisuudesta ja sen lisäämisestä sekä lasten virvokejuomien kulutuksen määrästä. Tutkimukseen osallistuneita oli yhteensä kuudesta maasta; Belgiasta, Bulgariasta, Saksasta, Kreikasta, Puolasta ja Espanjasta. Tutkimukseen osallistuneita vanhempia oli 122, ja tutkimukseen oli tietoisesti pyydetty sosioekonomiselta taustaltaan erilaisia vanhempia. Lastentarhanopettajia osallistui yhteensä 87.

Tutkimuksen (De Craemer ym. 27.3.2013) tuloksista selviää, että lastentarhanopettajien ja vanhempien mielestä lapset liikkuvat riittävästi. Fyysisen aktiivisuuden lisäämisen tärkeimpinä keinoina vanhemmat pitivät muun muassa aikuisen toimimista liikunnallisena roolimallina, säännöllistä ulkoilua ja leikkimistä lapsen kanssa sekä antamalla lapsen osallistua järjestettyihin aktiviteetteihin. Vanhemmat näkevät tärkeiksi aktiivisuuden edistäjiksi myös lapsen vertaisryhmän, innostavan ympäristön sekä esikoulussa järjestettävät liikuntahetket. Esikoulujen kehittämiskohdiksi vanhemmat toivoivat enemmän osallistumisen mahdollisuuksia sekä järjestettyjä vanhempi & lapsi -aktiviteetteja. Lastentarhanopettajien näkemyksien mukaan lasten fyysistä aktiivisuutta voitaisiin lisätä valmiilla liikuntamateriaalilla, käytännön vinkeillä ja uuden tiedon jakamisella, vanhempien osallisuudella sekä opettajien välisen ammatillisen vuorovaikutuksen avulla. (De Craemer ym. 27.3.2013.)

4 VARHAISKASVATUS

Seuraavaksi avaamme varhaiskasvatuksen lähtökohtia varhaiskasvatuksen historian kautta sekä määrittelemme varhaiskasvatusta varhaiskasvatustilain mukaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön laatima varhaiskasvatussuunnitelman perusteet määrittää varhaiskasvatuksen sisältöä ja tavoitteita. Esittelemme luvussa myös varhaiskasvatuksen tehtävää ja merkitystä. Koska opinnäytetyömme kohderyhmänä oli varhaiskasvatuksen esiopetuksen vanhemmat, esittelemme luvussa myös esiopetuksen lähtökohdat. Kasvatus on vanhempien ja ammattikasvattajien välistä yhteistyötä, joten kerromme tarkemmin myös kasvatusyhteistyöstä ja sen merkityksestä, vanhempien osallisuudesta ja sosionomin roolista liikuntakasvattajana.

4.1 Varhaiskasvatuksen lähtökohdat

Varhaiskasvatus on elämän tärkein vaihe, jolloin rakennetaan kestävä kivijalka itsetunnolle, sosiaalisuudelle, luovuudelle ja tiedonhalulle (Jantunen & Lautela 2011, 11). Suomalainen varhaiskasvatus on saanut alkunsa vuonna 1888 perustetuista ensimmäisistä kansanlastentarhoista. Koko historiansa ajan päivähoito on kirvoittanut keskustelua hyödyllisyydestään. Päivähoitolaki vuodelta 1973 on säädetty sellaisen ajatuksen mukaan, että päivähoito on lapsen hoitamista aikana, jolloin vanhemmat itse eivät pysty, tällaisia syitä voisi esimerkiksi olla vanhempien työ. Vasta 1990-luvulla säädettyjen subjektiivisten päivähoito-oikeuksien lähtökohdana oli mahdollistaa kaikille lapsille oikeus päiväkotien pedagogiseen toimintaan. Tämä oli edistysaskel muun muassa koulutuksellisen tasa-arvon kannalta. Elokuussa 2015 voimaan tullut päivitetty varhaiskasvatustilain asettaa varhaiskasvatustyölle vielä aiempaa vaativampia tavoitteita sekä tekee varhaiskasvatuksen ja päivähoiton käsitteistä synonyymejä toisilleen. (Heinonen ym. 2016, 20–22.)

Varhaiskasvatustilain (L 19.1.1973/36 1 §) mukaan varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus, jossa painotuu pedagogiikka. Varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa päiväkodissa tai yksityiskodissa perhepäivähoidossa sekä muussa tarkoitukseen soveltuvassa paikassa. Kansainvälisissä määritelmässä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan tavoitteellista,

ryhmämuotoista opetus- ja kasvatustoimintaa, josta vastaa koulutettu henkilöstö (Heinonen ym. 2016, 25).

Vuonna 2015 tulleen uuden suomalaisen varhaiskasvatustuksen lain (L8.5.2015/580) 2a-pykälän mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja hyvinvointia, tukea oppimisen edellytyksiä sekä edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista, toteuttaa monipuolista pedagogista toimintaa, myönteisiä oppimiskokemuksia ja varmistaa kehittävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on myös turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja pysyvät vuorovaikutussuhteet sekä mahdollistaa yhdenvertainen ja tasa-arvoinen varhaiskasvatus sukupuoleen, kulttuuriin tai uskonnolliseen taustaan katsomatta. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten tehtävänä on tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarvittavaa tukea. Tarkoitus on kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa eettisesti kestävään toimintaan, toisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen. Lapsen osallisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin on tuettava ja päämäärä on toimia lapsen ja huoltajatahon kanssa yhdessä lapsen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea huoltajatahoa kasvatustehtävässään.

Arvot ovat kaiken toiminnan taustalla ne tekijät, jotka määrittävät, mihin suuntaan polkua haluamme kulkea ja minkälaisia asioita vaalia. Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvoperustana on lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioiminen sekä oikeus tasa-arvoiseen kohteluun. Jokainen lapsi nähdään arvokkaana yksilönä sellaisenaan ja lapsuus on arvokasta jo itsessään. Varhaiskasvatuksessa arvostetaan sivistystä, joka ilmenee positiivisena suhtautumisena itseen, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä haluun toimia oikein. (Virkki 2015, 38; Opetushallitus 2016b, 18–19.)

Opetushallituksen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2016b, 36) on asiakirja, joka määrää muun muassa pedagogisen toiminnan viitekehyksestä. Pedagoginen toiminta tapahtuu kokonaisvaltaisesti laaja-alaista osaamista ja omaehtoisuutta korostavasti sekä vuorovaikutussuhteissa ympäristön kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2016b, 39) oppimisen alueet on jaettu esiopetussuunnitelman perusteiden mallin mukaisesti viiteen kokonaisuuteen: 1. kielten rikas maailma, 2.

ilmaisun monet muodot, 3. minä ja meidän yhteisömme, 4. tutkin ja toimin ympäristössäni sekä 5. kasvan, liikun ja kehityn. Oppimiskäsitys varhaiskasvatuksessa pohjautuu ajatukseen, jonka mukaan lapset kasvavat, kehittyvät ja oppivat vuorovaikutuksessa ihmisten ja ympäristön kanssa. Lapsi nähdään uteliaana ja aktiivisena toimijana. Oppiminen on kokonaisvaltaista ja kaikkialla tapahtuvaa. Lapsi oppii leikkien, liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden sekä itseilmaisun ja taiteiden kautta. (Opetushallitus 2016b, 20.)

Varhaiskasvatuksella on moninainen tehtävä lapsen varhaisina vuosina. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2016 todetaan, että tarkoituksena on edistää suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja ja tukea moninaista kulttuuriperinnettä. Kestävän elämäntavan periaatteita noudatetaan niin, että sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen ulottuvuus tulee huomioiduksi. Suomalainen varhaiskasvatus luo ekososiaaliselle sivistykselle pohjaa, jotta ihminen oppii ymmärtämään ekologisen kestävyuden olevan edellytys sosiaaliselle kestävyydelle ja ihmisoikeuksien toteutumiselle. (Opetushallitus 2016b, 18–20.) Suomi on sitoutunut Yhdistyneiden kansakuntien (YK) yleissopimukseen lasten oikeuksista ja valtakunnallinen varhaiskasvatuksen arvopohja kulkeekin YK:n sopimuksen kanssa käsi kädessä korostaen lasten ihmisoikeuksia. Varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovatkin lasten oikeuksien ääni yhteiskunnassamme.

Varhaiskasvatus on vapaaehtoista. Lakisääteisesti kuntien tulee kuitenkin järjestää varhaiskasvatusta tarpeen mukaisesti, sillä kyseessä on lapsen oikeus varhaiskasvatukseen (Heinonen ym. 2016, 33). Varhaiskasvatustalain lisäksi varhaiskasvatusta koskevat myös esimerkiksi sosiaalihuoltolaki (1301/2014), asiakaslaki (812/2000) ja lastensuojelulaki (417/2007). Suunnitelmallista ja tavoitteellista varhaiskasvatusta ohjaa valtakunnallinen Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet - julkaisu (2016b). Perusteissa ohjeistetaan kuntia työstämään myös paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatussuunnitelmat voidaan tehdä myös yksikötasolla tai lapsiryhmäkohtaisesti. Kuitenkin jokaiselle lapselle on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, josta käytetään nimitystä vasu. (2016b, 11.)

Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma on nimeltään Meirän vasu, eteläpohjalaista kulttuuriaan kunnioittaen. Meirän vasun (2012a, 6) mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Lähtökohtana on turvata lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi, jotta kasvulla ja oppimisella on mahdollisimman hyvät edellytykset. Kasvatuspäämääriä Meirän vasussa ovat lapsen henkilökohtainen hyvinvointi, huomaavaisten toimintatapojen vahvistaminen sekä itsenäisyyden asteittainen lisääminen. Kasvatuskumppanuus eli vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö nähdään asennoitumisena yhteiseen kasvatustehtävään ja sitä toteutetaan muun muassa päivittäisissä kohtaamisissa, kasvatustalkujen kautta, vanhempainiljoissa ja tapahtumatempauksissa (Seinäjoen kaupunki 2012a, 4).

Varhaiskasvatuslaissa (2 §) todetaan, että varhaiskasvatusta voivat saada kaikki alle oppivelvollisuusikäiset eli alle seitsemänvuotiaat lapset sekä poikkeusolosuhteissa olevat vanhemmat lapset, joiden hoitoa ei voida muulla tavoin järjestää. Tavanomaisesti Suomessa kuusivuotias lapsi siirtyy perusopetuslain mukaisesti toteutettavaan esiopetukseen, jonka jälkeen lapsi siirtyy oppilaaksi kouluun.

4.2 Esiopetuksen lähtökohdat

Esiopetusvuosi on lapsen kehitykselle hyvin murroksellinen elämänvaihe, jossa lapsi kasvaa ulos pikkulapsivaiheesta kohti kouluvalmiutta. Esiopetusvuosi koskettaa jokaista kehityksen osa-aluetta. (Jantunen & Lautela 2011, 31.) Perusopetuslain (L 21.8.1998/628) mukaan kunta on velvollinen järjestämään kaikille alueen 6-vuotiaille esiopetusta. Laissa todetaan myös, että huoltajien tulee huolehtia siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai esiopetuksen tavoitteet täyttävään toimintaan. Edellisessä kappaleessa mainitun varhaiskasvatuslain mukaisesti esiopetusta voidaan järjestää päiväkodin tiloissa, jolloin esiopetukseen sovelletaan myös varhaiskasvatuslakia. Opinnäytetyömme tutkimuksen kohderyhmänä ovat päiväkodissa järjestetyssä esiopetuksessa olevien lasten vanhemmat.

Opetushallituksen Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (2016a, 12) tiivistävät varhaislapsuuden oppimispolun seuraavasti; varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esi- ja alkuopetus muodostavat eheän ja johdonmukaisen kokonaisuuden,

joka tukee lapsen kasvua ja antaa vahvan kivijalan elinikäiselle oppimiselle. Esiope-
tuksen tavoitteena on edistää kasvu-, kehitys- ja oppimismahdollisuuksia. Opetus-
suunnitelman perusteissa (2016a, 12) määrätään suunnittelemaan toimintaa lapsi-
lähtöisesti. Leikin sekä toiminnallisuuden kautta harjoitetaan sosiaalisia taitoja sekä
osaamista eri tiedon- ja taidonaloilla. Lapsilähtöisellä esiopetuksella tarkoitetaan ai-
kuisen aitoa kiinnostusta lapsen tapaan nähdä maailma ja kannustaa lasta leikin ja
tutkimisen avulla yhdessä oppimaan (Jantunen & Lautela 2011, 10). Esiopetuksella
on olennainen merkitys lapsen kasvun vaikeuksien ehkäisemisessä, varhaisen tuen
tarpeen havaitsemisessa ja sen tarjoamisessa (Opetushallitus 2016a, 12).

Lainsäädännön ja valtakunnallisen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden
lisäksi esiopetustyön suunnittelua Seinäjoella ohjaa kuntien yhteistyössä tehty ete-
läpohjalainen esiopetuksen opetussuunnitelma sekä lasten henkilökohtaiset esi-
opetussuunnitelmat. Koko maakunnan laajuisesti halutaan, että esiopetuksen toi-
mintakulttuurissa näkyy leikin kautta löytyvä oppimisen ilo. Maakunnallisesti
yhteisellä esiopetuksen opetussuunnitelmalla halutaan myös tarjota lapsille, huolta-
jille ja henkilökunnalle yhtäläiset mahdollisuudet osallistua toiminnan suunnitteluun,
toteuttamiseen ja arviointiin. (Eteläpohjalainen esiopetuksen opetussuunnitelma
2016, 13.)

4.3 Kasvatusyhteistyö ja sen merkitys

Kasvatusyhteistyö tai *kasvatuskumppanuus* on varhaiskasvatuksen kasvattajien ja
lapsen huoltajien välistä vuorovaikutusta. Kasvatuskumppanuus on pohjana mielek-
käälle ja toimivalle kokonaisuudelle, joka muodostuu huoltajien ja työntekijöiden yh-
teisestä kasvatustehtävästä. Kasvatuskumppanuus on melko vakiintunut termi ja
käytäntö tehdä yhteistyötä lapsen vanhempien kanssa. Uuden varhaiskasvatus-
suunnitelman perusteiden myötä käytetään nykyään termiä yhteistyö. (Heinonen
ym. 2016, 225–226.) Mielestämme kasvatusyhteistyö on vieläkin kuvaavampi nimi-
tys nimenomaan kasvattajien ja lapsen huoltajien väliselle yhteistyölle.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on asiakirjoihin kirjattu velvoite, mutta myös
työn laadukkuuteen liittyvä tekijä. Yhteistyön tarkoitus on, että lapsen tilanne hah-

motetaan kokonaisvaltaisesti oikein suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Jotta yhteistyö vastaa parhaalla mahdollisella tavalla lapsen ja perheen yksilöllisiin tarpeisiin, yhteistyön muodot muovautuvat jokaisen perheen kohdalla tapauskohtaisesti. (Heinonen ym. 2016, 185.) Kuten siis kaikessa muussakin lapsen hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen liittyvässä yhteistyössä, myös liikuntakasvatuksessa yhteistyö on oleellista (Sääkslahti 2015, 219). Kasvatusyhteistyön merkitys kasvaa silloin, kun vanhemman jaksaminen on koetuksella. Varhaiskasvatuksen tehtävä ei ole ratkoa vanhempien haastavia tilanteita, mutta lapsen hyvinvoinnin kannalta perheen tilanteen ymmärtäminen on tärkeää. Tunne toimivasta yhteistyöstä syntyy silloin, kun kaikki osapuolet kokevat luottamusta ja uskovat edistävänsä yhteistä asiaa. (Heinonen ym. 2016, 184–185.)

Huoltajien ja päiväkodin välisellä yhteistyöllä on monia merkityksiä; se on ammatillista vuorovaikutusta, varhaiskasvatuksen kehittämistä, jaettua kasvatustehtävää ja osallisuutta sekä vanhemmuuden tukemista. Ammatilliseen vuorovaikutukseen kuuluu lapsen ja perheen empaattinen kohtaaminen, mutta myös oman asiantuntijuutensa tarjoaminen perheen käyttöön. Luottamuksellisuus ja kunnioitus ovat tasavertaisen yhteistyösuhteen edellytyksiä. Toimiva vuorovaikutus on dialogia, jossa molemmat osapuolet tulevat kuulluiksi. Ajatuksena on, että kasvattajien ja huoltajien tietojen sekä taitojen yhdistyessä voidaan tuottaa parempaa varhaiskasvatusta. Tii-viin yhteistyön myötä huoltajille tarjotaan mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatuksen toimintaan enemmän. Vanhemmilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa lastaan, koko päiväkotia tai lapsiryhmää koskeviin kasvatuskysymyksiin. On kasvattajan ja varhaiskasvatusyhteistyön tehtävä luoda ja ylläpitää yhteistyötä huoltajien kanssa. Jatkuva avoin keskustelu ja luottamuksellinen suhde helpottavat mahdollisten ristiriitatilanteiden käsittelyä ja huolestuneisuuden ilmaisemista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17–25.)

Vaikka vanhempi ei ole läsnä varhaiskasvatuksessa, hänellä on oikeus tietää lapsen päivän tapahtumista ja tuntea olevansa osa varhaiskasvatusta omassa roolissaan. Vanhempien osallisuutta päivähoidossa tulisi lisätä ja ylläpitää. Vanhemman osallisuus voi olla konkreettista osallistumista, jonka kautta koettu osallisuus ja sitoutuminen lapsen varhaiskasvatuksessa elettyyn elämään usein vahvistuu. Osallisuus on kuitenkin enemmän kuin pelkkä osallistuminen. Kasvattajien tulee miettiä,

miten vanhempia voisi innostaa ja kutsua osaksi yhteisöä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25–27.) Osallisuus voi olla syrjäytymistä ehkäisevä ja vanhemmuutta tukeva tekijä. Osallisuus ei kuitenkaan missään tilanteessa voi olla pakotettua, vaan se perustuu ihmisen omaan halukkuuteen tulla osaksi yhteisöä sekä muiden ihmisten vastaanottavaisuuteen. Ongelmallista on toisinaan osallisuuden subjektiivinen kokemus; erilaiset ihmiset kokevat ja tuntevat osallisuutensa eri tavoilla. Osallisuuden kokeminen ei ole myöskään automaattisesti pysyvä tila. (Era 2013, 14–15; Raivio & Karjalainen 2013, 14.)

Osallisuutta voi siis tuntea, mutta se voi myös olla kokemuksellinen asia; toimintakyky ja toimintamahdollisuus. Yhteisössä osallisuus esiintyy muun muassa yhteisön jäsenten keskeisenä tasavertaisuutena, arvostuksena ja luottamuksena. Yhteisössä osallisuuteen kuuluu mahdollisuus vaikuttaa vähintäänkin itseään koskeviin asioihin, mutta myös yhteisiin ja yleisiin asioihin. Puhuttaessa esiopetuksesta osallisuuden tuomalla vaikuttamisella tarkoitetaan vaikuttamisen mahdollisuuksia päiväkodin ja esiopetuksen yhteisiin asioihin. (Kiilakoski, Gretscell & Nivala 2012, 15–17; Raivio & Karjalainen 2013, 12, 14.)

Monet päiväkodit ovat kokeneet liikunta-aiheiset vanhempainillat ja infotilaisuudet hyödyllisinä, mutta erinomaisia kokemuksia on saatu myös yhteistoiminnallisesta tekemisestä. Toiminnan aikana ja sen jälkeen vanhemmat ovat virittyneempiä pohtimaan lapsen liikkumisen esteitä kotiolosuhteissa (Sääkslahti 2015, 219). Pohdittavaksi jää, mitä kaikkea muuta liikuntakasvatuksellinen yhteistyö voisi olla.

4.4 Sosionomi liikuntakasvattajana päiväkodissa

Varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista on säädetty laissa. Sosionomi (AMK) voi työskennellä lastentarhanopettajana varhaiskasvatuksessa. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetyn lain (L 29.4.2005/272) mukaan kelpoisuusvaatimuksena lastentarhanopettajan tehtäviin on joko kasvatustieteen kandidaatin tutkinto sisältäen lastentarhanopettajan koulutuksen tai sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, jossa on painotettu varhaiskasvatuksen ja sosiaalipedagogiikan opintoja. Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) tuoreessa julkaisussa Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta 2017–2030

(2017, 70–75) yhdeksi keskeiseksi varhaiskasvatushenkilöstön osaamisalueeksi mainitaan lapsen terveyteen liittyvä osaaminen eli esimerkiksi juuri liikuntakasvatus. Uuden varhaiskasvatuslain myötä kasvattajilta tarvitaan entistä vahvempaa pedagogista ja opetussuunnitelmallista osaamista, mutta myöskin lapsen ja perheen arjen kokonaisuuden tuntemusta (2017, 73).

Liikunnallisen ja terveellisten elämäntapojen opettaminen lapsille tapahtuu sekä päiväkodin arkisissa tilanteissa ja pedagogisissa liikuntahetkissä. Kasvattajan ei tarvitse olla liikunnanalan ammattilainen osatakseen kannustaa lapsia arkipäiväiseen aktiivisuuteen. Liikuntahetkeä ohjatessakin tärkeintä on kasvattajan oma innostus ja kannustaminen. Liikuntahetket ovat monipuolisia kasvun ja oppimisen tilanteita, joissa opettaja toimii esimerkkinä jopa liikuntaa kohtaan muodostuville asenteille. Kasvattajan kannattaakin etukäteen pohtia omaa suhdettaan liikkumiseen ja liikuntaan. (Zimmer 2002, 141; Sääkslahti 2015, 142). Kasvattajan tärkeimpänä tehtävänä liikuntakasvatuksen näkökulmasta voidaan pitää positiivisena esimerkkinä toimimista, aktiivisuuteen kannustavan ympäristön luomista sekä lapsen kehityksen tarpeiden arviointikykyä ja taitoa suunnitella kehitystä eteenpäin vievää toimintaa (Sääkslahti 2015, 151–152).

Varhaiskasvatustyö on tiimityötä ja lapsen kehitystä havainnoidaan yhdessä moniammatillisen työyhteisön ja vanhempien kesken. Kaikkien osapuolten näkemykset otetaan huomioon toimintaa suunniteltaessa, jotta lapsen kehityksen taso voidaan hahmottaa mahdollisimman oikein ja varhaiskasvatus pystyisi vastaamaan lapsen kehityksen tarpeisiin. (Heinonen ym. 2016, 82–83.) Myös siis sosionomi on ammattitaitoinen tunnistamaan lapsen tarpeita sekä rohkaisemaan lasta osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Liikuntakasvatus on nimenomaan yksi väline kasvattaa yhteisöllisyyteen sekä edistää lapsen hyvinvointia (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013, 20). Varhaiskasvatuksessa lastentarhanopettajana työskentelevä sosionomi osaa ammattitaidollaan tukea lapsen kehitystä kokonaisvaltaisesti. Sosionomin ydinosamisen alue on sosiaalinen asiantuntijuus kaikenikäisten ihmisten arkipäiväisessä elämässä, yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Tutkinto antaa erityisesti valmiudet edistää ihmisten hyvinvointia, sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta. Näin ollen sosio-

nomi ymmärtää liikunnallisen ja terveellisen elämäntavan merkityksen lapsen hyvinvoinnille. (Talentia 2014; Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit 29.4.2016; SeAMK Opinto-opas, [Viitattu 21.7.2017].)

5 LIIKUNTAKASVATUS VARHAISKASVATUKSESSA

Tässä luvussa keskitytään selittämään liikuntakasvatuksen käsitettä ja siihen liittyviä aihepiirejä, jotka nivoutuvat liikuntakasvatuksen kanssa yhteen. Teksti tarkastelee liikuntakasvatusta vain varhaiskasvatuksen näkökulmasta, tutustuen hieman myös varhaislapsuuden liikunnallisen kehityksen vaiheisiin. Liikunnan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille tulee esiin tekstin eri vaiheissa. Jotta liikuntakasvatusta voitaisiin kehittää onnistuneesti, on ymmärrettävä mistä pohjimmiltaan on kyse ja tiedettävä tarkalleen mitä halutaan tavoitella.

5.1 Liikuntapedagogiikka

Liikuntapedagogiikka käsitteenä on, kuten voimme huomata, kaksiosainen. Liikunta ja pedagogiikka ovat kaksi massiivista yläkäsitettä, jotka molemmat sisältävät itsessään monta yksityiskohtaisempaa termiä. Tyhjentävä määrittely olisi haastavaa, mutta myös tässä tapauksessa tarpeetonta. Tarkoituksena on luoda varhaiskasvatuksen kannalta tärkeä teoreettinen pohja liikuntakasvatuksesta.

Tiiviisti ilmaistuna *pedagogiikalla* tarkoitetaan kasvatustietoa. Käsite on monijakoinen; pedagogiikalla voidaan tarkoittaa kasvatustiedettä, jossa tutkitaan kasvatusta, opetusta ja koulutusta. Käsitteellä voidaan viitata myös eri kasvatuskäsitteisiin suuntauksiin (esim. Freinet, Steiner, Montessori), koulutusjärjestelmällisiin ja -poliittisiin ratkaisuihin tai ammatilliseen kasvatustaitoon. (Karila & Lipponen 2013, 32–33.) *Liikunta* voi olla spontaania, omaehtoista tai ohjattua ja se voi olla kaikkea liikkumista arkisen hyötyliikunnan ja kilpaurheilun väliltä. Liikuntaa pidetään yleisesti merkittävänä terveyden edistäjänä ja se on välttämätöntä lapsen kehitykselle. (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013, 17–18.)

Liikunnasta puhuttaessa voidaan eritellä myös liikkeen käsite eli fyysinen aktiivisuus. Maailman terveysjärjestö World Health Organization (WHO) on määritellyt fyysisen aktiivisuuden käsitteen siten, että fyysisen aktiivisuuden voidaan ajatella olevan kaikkea luuston ja lihasten tuottamaa ruumiillista liikettä, joka kuluttaa energiaa

esimerkiksi kotityöt, leikkiminen tai matkustelu. WHO:n määritelmä jatkuu vielä korostaen, että liikunta on itse asiassa fyysisen aktiivisuuden alakäsite. WHO:n määritelmän mukaan liikunta on suunniteltua, strukturoitua, toistuvaa ja pyrkii kehittämään tai ylläpitämään kehon fyysistä kuntoa. (WHO 2017.) Käsitteiden ero on hyvä ymmärtää, mutta eroavaisuuden voidaan kuitenkin ajatella olevan melko merkitykseton. Liike eli fyysinen aktiivisuus kuitenkin sisältyy liikuntaan, joten tässä opinnäytetyössä tuttua käsitettä *liikunta* voidaan käyttää tarkoittaen kaikkea fyysistä aktiivisuutta.

Teoksessa *Liikuntapedagogiikka* (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013, 20) on kuvattu liikuntapedagogiikan käsite: *Liikuntapedagogiikalla* eli *liikuntakasvatuksella* tarkoitetaan liikuntaa kasvatuksellisesta näkökulmasta tarkastelevaa toimintaa. Liikuntapedagogiikalla on kaksi tehtävää: kasvattaa liikunnan avulla ja kasvattaa liikuntaan. Liikuntaan kasvattamisella tarkoitetaan terveellisten elämäntapojen opettamista ja niihin liittyvien taitojen, tietojen asenteiden opettamista. Liikunnan avulla kasvatettaessa, liikunta on väline kasvun ja kehityksen tukemisessa. Liikuntapedagogiikkaa toteutetaan päiväkodeissa, kouluissa, järjestöissä ja harrastusseuroissa sekä kotona. Vanhemmat ja muut läheiset välittävät pienelle lapselle tiedostamattaankin liikuntaan ja urheiluun liittyviä asenteitaan, jotka vaikuttavat lapsen omien elämäntapojen muodostumiseen. (Jaakkola ym. 2013, 17–20.) Edellisessä virkkeessä tuleekin esiin yksi erittäin merkittävä syy, miksi päiväkodin ja kodin välinen yhteistyö liikuntakasvatuksessa tulisi olla tiivistä.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat asiakirjat on esitelty aiemmin luvussa kaksi ”Varhaiskasvatuksen lähtökohdat” ja ohjeistukset koskevat myös liikuntapedagogiikan toteuttamista varhaiskasvatuksessa. Liikuntakasvatuksesta Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa Meirän vasussa lukee, että kasvatustajien tehtävänä on luoda lapsille liikuntaan innostava ympäristö ja opettaa omalla myönteisellä esimerkillään turvallista liikkumista. Liikkuminen tulisi olla lapselle luonteva osa päivää ja tapa oppia uusia taitoja vuorovaikutuksessa muiden kanssa. (Seinäjoen kaupunki 2012a, 10.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2016b, 46) liikuntakasvatuksen tavoitteista määrätään viidennen oppimisalueen ”Kasvan, liikun ja kehityn”-kohdassa. Tehtävänä on, yhdessä huoltajien kanssa, luoda lapselle tukeva pohja

terveyttä, hyvinvointia ja fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle. Liikuntakasvatuksen tulee tavoitteellisuuden lisäksi olla säännöllistä, monipuolista ja lapsilähtöistä (Opetushallitus 2016b, 46). Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen valtakunnalliset linjaukset ovat pitkälti samanlaisia. Valtakunnallisessa esiopetuksen opetussuunnitelmassa (2016a, 37–38) liikuntakasvatukselle on asetettu seuraavia tavoitteita. Päämääränä on tuottaa lapsille monipuolisia kokemuksia liikunnasta ja auttaa ymmärtämään liikkumisen yhteys terveyteen. Opetuksen on tarjottava mahdollisuuksia kehittää motorisia ja sosiaalisia taitoja. Iloisen yhdessä liikkumisen kautta vahvistetaan lasten kehonhallintaa ja oman kehon hahmottamista.

Opetussuunnitelman (2016a, 37–38) päämääränä on, että ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan, että lapsilla on sekä sisällä että ulkona mahdollisuuksia omaehtoiseen liikuntaan päivän aikana. Yhteistyössä huoltajien kanssa lapsia kannustetaan liikkumaan myös vapaa-ajalla. Esiopetuksessa tulisi harjoitella säännöllisesti ja monipuolisesti tasapaino-, liikunta- ja välineenkäsittelytaitoja. Toiminnan tulisi antaa jokaiselle lapselle mahdollisuus osallistua ja onnistua, jonka kautta voidaan tukea laajemmin lapsen toimintakykyä. (Opetushallitus 2016a, 37–38.)

Kasvattajien tehtävänä on luoda sellaisia oppimisympäristöjä ja -tilanteita, joissa tavoitteiden toteutuminen on mahdollista. Tavoitteet on asetettu lasten keskimääräisen kehityspolun mukaan, mutta tarkempia ohjeistuksia toiminnan sisällöstä on vaikea antaa lasten yksilöllisen kehittymisen vuoksi. Lastentarhanopettajan ammattitaitoon kuuluu tuntee kehityksen vaiheet ja kyky suunnitella innostavaa sekä kehitystä eteenpäin vievää toimintaa. (Sääkslahti 2015, 151–152)

5.2 Fyysisen aktiivisuuden suositukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi syyskuussa 2016 uudet varhaisiän fyysisen aktiivisuuden suositukset ”Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä”, johon on koottu ajankohdasta tietoa alle kouluikäisten liikuntatottumuksista, asetettu tavoitteet onnistuvalle liikuntakasvatukselle sekä suunniteltu ideoita tavoitteiden saavuttamiseksi. Edelliset suositukset vuodelta 2005 tuntuivatkin pudonneen kehityksen kelkasta. Ihmisten elämäntavat ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana muuttuneet. Harvemmassa

vaikuttavat olevan henkilöt, joiden älypuhelinien viihdesovellukset eivät ime huomiota täysin itseensä ilta toisensa jälkeen. Jo kolmevuotiaat käyttävät digitaalisia välineitä, esimerkiksi televisiota ja mobiililaitteita, useamman tunnin viikossa, ilmenee uusista varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksista. Riittävä liikunta on edellytys lasten normaalille kasvulle ja kehitykselle. Liikunta vaikuttaa positiivisesti lapsen kognitiivisiin prosesseihin, edistää motoriikkaa ja fyysistä toimintakykyä, ehkäisee sairauksia ja parantaa mielialaa. Lapselle on luontaista liikkua ja touhuta, mutta kuitenkin vain noin 10–20 prosenttia alle seitsemänvuotiaista saavuttaa suositusten mukaisen päivittäisen liikunnan määrän. (Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM 2016, 13.)

Suosituksen mukaan (OKM 2016, 14) jokaisen lapsen tulisi liikkua päivittäin vähintään kolme tuntia. Fyysinen aktiivisuus on parhaimmillaan monipuolista ja sisältää kevyttä aktiivisuutta, reipasta ulkoilua sekä erittäin vauhdikasta liikuntaa. Lapselle liikunta on vauhdikasta ja voimakkaasti kuormittavaa juostessa kovaa esimerkiksi hippaleikeissä. Kuormittavaa on myös trampoliinilla hyppiminen, kiipeäminen, raskaan esineen työntäminen, painiminen tai vaikkapa uinti. Liikunta voidaan laskea reippaaksi silloin, kun lapsi esimerkiksi kävelee ripeästi, ajaa polkupyörällä, luistelee, tanssii tai lapioi isolla lapiolla. Rauhalliset leikit, kävely, pallon heittäminen tai arkisten asioiden tekeminen kuten pukeminen on kevyttä fyysistä aktiivisuutta. Lähes passiiviseksi liikkeeksi lasketaan muun muassa hiekkalaatikkoleikit, piirtäminen, istuminen, makoilu ja syöminen. Päivään kuitenkin luonnollisesti kuuluu myös rauhallisia hetkiä. (OKM 2016, 15.)

Parhaimmat lapsuusmuistot syntyvät yhteisen tekemisen kautta. Yhdessä liikkuminen ja touhuaminen ovat myös oivallinen tilaisuus vuorovaikutukselle. Suosituksissa (OKM 2016,16) mainitaan, että lapsiperheet liikkuvat yhdessä kuitenkin melko vähän. Vanhemmat ovat liikunnallisia elämäntapoja harjoiteltaessa tärkeä roolimalli ja siksi yhteiseen liikkumiseen halutaan kannustaa. Suosituksena on, että varhaiskasvatushenkilöstö ottaa rohkeasti vanhempien kanssa puheeksi lapsen liikunnan määrän. Päivittäisen ulkoilun ja muun liikunnan määrästä tulisi vaihtaa ajatuksia yhtä luontevasti kuin levon ja ravinnon määrästäkin. Tärkeää on keskustella myös lapsen motorisesta kehityksestä ja liikunnan sosiaalisesta ulottuvuudesta. (OKM 2016, 17; LIKES-tutkimuskeskus 17.8.2017.)

Monipuolisen liikunnan kautta lapsi oppii myös monipuolisia taitoja. Fyysisen aktiivisuuden suositukset asettavat myös taitotasotavoitteen lapsille. On muistettava, että kehitys on yksilöllistä, mutta kouluun mennessä lapsen tulisi osata kävellä, juosta, hyppiä, loikkia, kiivetä, kulkea rappusissa sekä heittää ja ottaa kiinni, lyödä ja potkaista palloa. Myös pyörällä ajaminen, hiihtäminen, luistelu ja matalassa vedessä liikkuminen tulisi onnistua. (OKM 2016, 20.) Näitä taitoja kutsutaan motorisiksi perustaidoiksi (Sääkslahti 2015, 56). Tavoitteissa on se hyvä puoli, että mikäli lapsella on vaikeuksia oppia kyseisiä taitoja, erityisen tuen tarve pystytään tunnistamaan jo ennen koulun alkua.

5.3 Liikunnallinen kehittyminen varhaislapsuudessa

Siinä missä rauhallisen temperamentin omaava vauva tyytyy hyvinkin makoilemaan paikoillaan pitkän tovin, 3–6 vuotiaan lapsen päivittäinen liikuntamäärä kasvaa luonnollisesti motorisen kehityksen ja aktiivisen leikin kautta. Taitojen kehittyessä myös leikkimahdollisuudet laajenevat. Tässä ikävaiheessa lasten yksilölliset erot taidoissa sekä aktiivisuudessa alkavat kasvaa. Liikunta- ja kehonhallintataitojen puutteellisella oppimisella voi olla kauaskantoiset vaikutukset. (Sääkslahti 2015, 129; Hesketh & Hnautiuk 12.9.2016.)

Lapsella on synnynnäinen tarve kehittyä. Lähtökohtana kehittymiselle ovat lapsen omat tarpeet ja halu. Sisäsyntyinen tarve leikkiä, liikkua ja kehittyä vie lapsen taitoja eteenpäin. Kasvattajien tuleekin olla tarkkana, etteivät he tukahduta näitä tarpeita vaan kannustavat lasta ja mahdollistavat kehityksen. Liikunta itsessään on lapselle motivoivaa toimintaa, joten innostamiseen tarvitsee harvoin keskittyä erikseen. (Sääkslahti 2015, 110.) Liikunnasta pidättäytyvän pienen lapsen mieltä saattaa painaa jokin muu kuin se, etteikö pitäisi liikunnasta.

Aktiivinen ja vuorovaikutuksellinen toiminta auttaa lasta myös kognitiivisten taitojen kehityksessä. Puutteellisilla liikuntataidoilla on havaittu olevan yhteys oppimisen ongelmiin kuten vaikeuksiin hahmottaa tilaa, heikkoon tasapainoon, kehonhahmottamisen ongelmiin, vaikeuksiin ylittää kehon keskilinja tai yhdistää oikean ja vasemman puolen liikkeitä. (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013, 464.)

Motorisella kehityksellä tarkoitetaan kehittymisen prosessia, jossa lapsi oppii aluksi toteuttamaan haluttuja liikkeitä ja sen jälkeen liikkeiden taitoja hiotaan paremmiksi. Kehitykseen vaikuttaa osittain geeniperimä, mutta myös ympäristö ja sen sallimat liikkumismahdollisuudet. Tästä syystä lapsen liikkumisen liioiteltu rajoittaminen voi hidastaa kehitystä. Motorinen kehitys tapahtuu vaiheittain, sillä sen kehittymiseen vaikuttavat myös muut kehitysalueet. Motorisia taitoja pidetään erityisesti tahdonalaisina, tarkoituksellisina liikkeinä, jotka voidaan jaotella kolmeen luokkaan: tasapainotaitoihin, liikkumistaitoihin ja välineenkäsittelytaitoihin. (Sääkslahti 2009, 51–53.)

Kolmen vuoden iässä lapsi alkaa harjoitella hyppimisen taitoa, yleensä ensin kahden jalan tasahyppyä. Tasapainotaidot kehittyvät, kun lapsi harjoittelee seisomaan ja hyppäämään yhdellä jalalla, sitten hyppäämällä eri suuntiin. 3–5 vuoden iässä pulkkamäki, hiihtäminen, luistelu ja pyöräily ovat erittäin kehittävää toimintaa. Kolmevuotiaasta ylöspäin myös välineenkäsittelytaidot harjaantuvat nopeastikin, mikäli keppejä, mailoja ja palloja on saatavilla myös lapsen omaehtoisen leikin aikana. Ennen esikouluikää on hyvä myös vähintään totutella luottamaan veden elementtiin. (Sääkslahti 2015, 77–82.)

Oletus on, että kuusivuotiaan motoriset perustaidot ovat hallinnassa niin, että lapsi pystyy osallistumaan yhteisiin liikuntaleikkeihin. Esikouluikässä erityisesti harjoitellaan kaveritaitoja ja sääntöleikkejä. Hyvässä kehityksen vaiheessa oleva lapsi osallistuu usein ohjattuun harrastustoimintaan, josta löytyy lisää motivaatiota ja haastetta motoriselle kehitykselle. Motorinen kömpelyys voi johtua fysiologisista ongelmista tai vähäisestä harjoittelusta. Useimmiten motorinen kömpelyys havaitaan jo neuvolassa. Tällaiselle lapselle on saatava harjoittelulle riittävästi aikaa ja rauhaa. On tärkeää luoda lapselle onnistumisen kokemuksia liikunnasta, jotta innostus yrittämiseen säilyy. Suomalainen APM-testistö on tarkoitettu kasvattajille tueksi liikuntatuokioiden suunnitteluun ja lapsiryhmän motoristen taitojen kehityksen seuraamiseen. Testitulokset on konkreettinen todiste, mikäli lapsen kehityksen taso huolestuttaa. APM-testistö mittaa havaintomotorisia taitoja eli oman kehon hahmotamista sekä motorisia perustaitoja. Lisäksi lasten kehitystä havainnoidaan aina työtiimin kesken ja vanhempien kanssa yhdessä. (Sääkslahti 2015, 83–85, 89.)

6 VANHEMPIEN NÄKEMYKSIÄ ESIOPETUKSEN LIIKUNTAKASVATUKSESTA

Tässä luvussa esittelemme tutkimuskyselyn tulokset. Kysely toteutettiin 1.5.–26.5.2017 Tanelinrannan esikoululaisten vanhemmille. Vanhemmat vastasivat joko sähköpostiin lähetetyn linkin kautta verkkokyselyyn tai perinteisellä paperillisella vastauspaperilla. Kyselyn vastauskohtia oli yhteensä 18 ja testivastausten perusteella arvioitu vastausaika kymmenen minuuttia. Kysymyslomakkeen loppuun laadimme avoimet kohdat, joihin vastaaja sai antaa palautetta päiväkodille sekä kommentoida kyselylomaketta. Kysymyslomake ja saatekirje ovat nähtävänä työn lopussa liitteissä 2 ja 3.

6.1 Kohderyhmän kuvaus

Kyselymme kohderyhmänä oli Tanelinrannan esiopetuksessa keväällä 2017 olleiden lasten vanhemmat. Keväällä Tanelinrannan päiväkodissa oli esiopetuksessa yhteensä 62 lasta. Oletimme, että yksi vanhempi yhdestä perheestä vastaa kyselyyn, mutta emme pois sulkeneet sitäkään vaihtoehtoa, jotta molemmat vanhemmat yhdestä perheestä olisivat voineet vastata kyselyyn. Vastauksia kyselyymme saimme yhteensä 32. Taulukosta 1. käy lisäksi ilmi äitien ja isien määrä kaikista vastaajista. Vastausprosenttimme kyselyssämme on 51,6 prosenttia oletetun otoksen määrästä. Otanta tarkoittaa menetelmää, jolla otos poimitaan perusjoukosta. Tässä opinnäytetyössämme käytämme kokonaisotantaa. Kokonaisotantaa käytetään useimmiten pienissä tutkimusaineistoissa. (Vilkkä 2007, 51–52.)

Taulukko 1. Kyselyyn vastaajat

Äiti	23
Isä	9
Muu huoltaja	0
Yhteensä:	32

Aineiston tarkistuksen yksi ja ehkä tärkein vaihe on arvioida tutkimuksen kato. Kato tarkoittaa puuttuvia tietoja tutkimuksessa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa katoa tutkitaan katoanalyysin perusteella. Katoanalyysissa pohditaan muun muassa seuraavanlaisia kysymyksiä, onko kato ollut systemaattista vai ei-systemaattista ja ketkä eivät ole vastanneet kyselyyn. (Vilka 2007, 106–107)

Opinnäytetyön tekijöinä meillä ei ole tarkkaa tietoa siitä, kuinka monta äitiä tai isää tutkimuksemme kysely tavoitti, tai jätti tavoittamatta. Saimme kuitenkin onneksemme useita vastauksia sekä äideiltä että isiltä, joten voimme pitää tutkimusta luotettavana kummankin ryhmän puolesta. Kuitenkin aika moni jätti vastaamatta kyselymme. Tutkimuksemme tuloksia esiteltäessä esittelemme joissain kohdissa erikseen äitien ja isien vastauksia. Olemme eritelleet äitien ja isien vastauksia sellaisissa tuloksissa, joissa vaihtelevuutta vastaajien välillä oli huomattavan paljon.

Vastaamatta jättämisen syitä saattaa olla monenlaisia. Arvioimme kuitenkin, että suurin syy kyselyyn vastaamatta jättämiseen on kyselyn vastaamisen ajankohta, joka siis oli toukokuu. Tällöin esiopetuksessa alkaa olla esiopetusvuosi päätöksessään ja varmasti niin lasten kuin heidän vanhempiensakin mielessä siintää jo kesäloma ja kesäloman jälkeen alkava koulutaival. Ajankohtana toukokuu saattoi olla liian kiireinen ja myöhäinen vaihe teettää kysely. Toisaalta, silloin esiopetusvuosi on loppuillaan ja vuoden aikana tapahtuneet asiat ovat hyvässä muistissa. Jos kysely olisi teetetty esimerkiksi tammikuussa, olisi vanhemmilla ollut esiopetuksesta tiedossa vasta puolet sen kestosta. Myös yksi syy kyselyyn vastaamatta jättämiseen saattaa olla se, että nykyisin erilaisia kyselyjä ihmisille tulee joka puolelta ja koko ajan. Kyselytulva on niin suuri, että yksinkertaisesti kaikkiin kyselyihin eivät ihmiset jaksa vastata. Myös kyselymme aihe; liikuntakasvatus, saattaa joidenkin vanhempien mielestä olla sellainen aihe, joka ei herätä kiinnostusta asiaa kohtaan ja siksi siihen jätettiin vastaamatta.

6.2 Tutkimustulosten esittely

Kyselylomakkeessa kysymykset oli jaettu teemoittain: taustatiedot, arki ja ajankoh- tainen tieto, esiopetuksen ja kodin välinen viestintä, vanhempien kokemukset ja osallisuus liikuntakasvatuksessa sekä lapsen hyvinvointi ja kehitys. Kysymyslomak- keen teemat oli tarkoitettu vastaajille selkeyttämään kyselyn rakentumista ja kyse- lyyn vastaamista. Tutkimustulokset esittelemme kuitenkin erilaisessa järjestyk- sessä. Tutkimuksemme tulokset esitellään samassa järjestyksessä kuin tutkimuskysymykset on esitetty. Tulosluku on siis teemoitettu tutkimuskysymyksistä muodostuneiden teemojen mukaan: vanhempien näkemyksiä lasten liikuntakasva- tuksesta, liikuntakasvatuksellinen yhteistyö kasvattajien kanssa ja liikuntakasvatuk- sen vaikutukset lapsen kasvuun ja kehitykseen.

6.2.1 Vanhempien näkemyksiä lasten liikuntakasvatuksesta

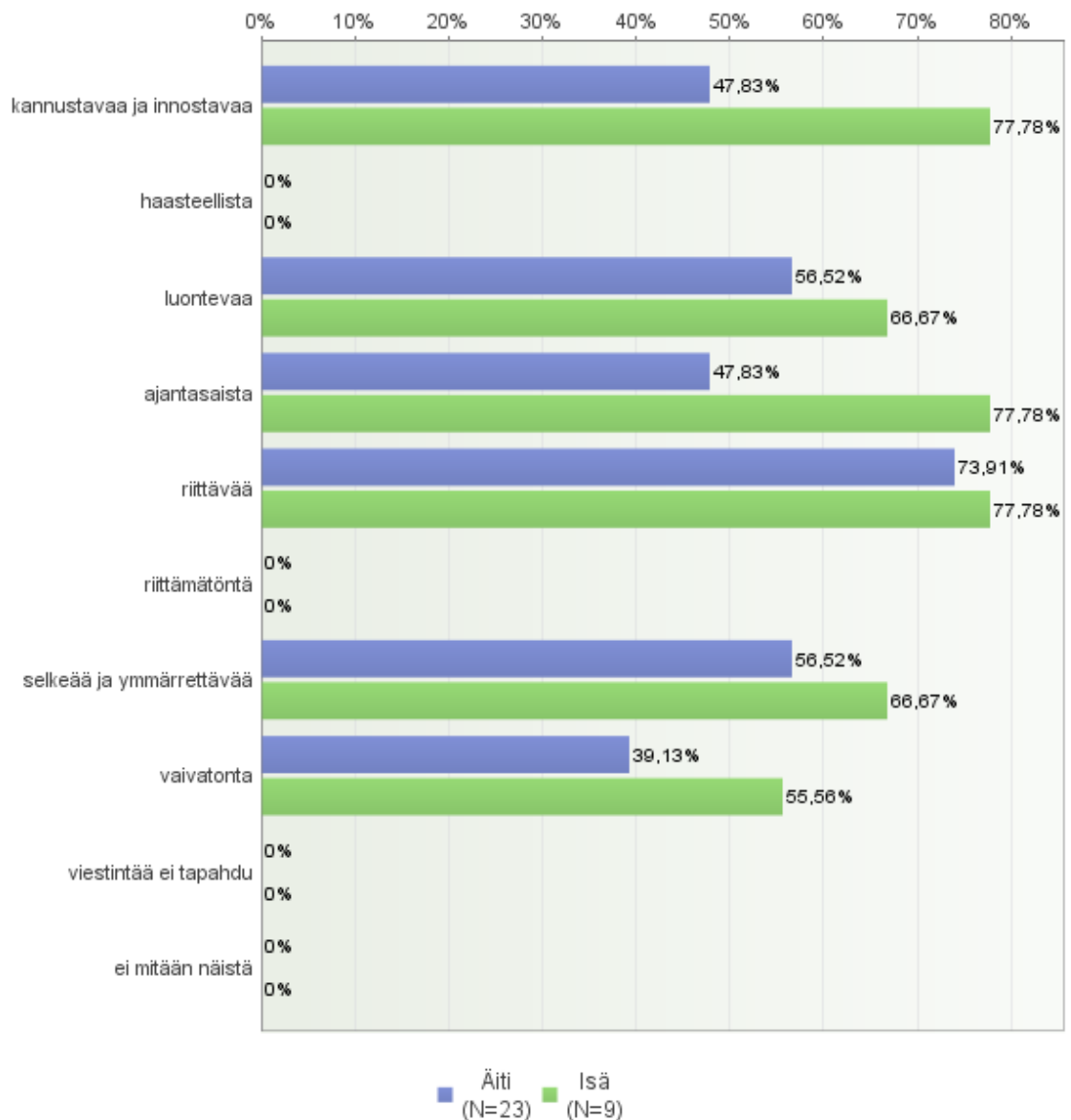
Vanhemmat kokevat tutkimuksemme mukaan liikunnallisesti painottuvan esiopetuk- sen 81-prosenttisesti erittäin hyväksi asiaksi. Vain noin 3 prosenttia vanhemmista kertoi, että liikunnallisesti painottuvalla päiväkodilla ei ole heidän mielestään merki- tystä. Vanhemmat kokivat omansa ja lapsensa kiinnostuksen liikuntaa kohtaan ole- van runsasta.

Vanhempien näkemykset liikuntakasvatuksesta määrittyvät pitkälti sen mukaan, mi- ten tietoisia vanhemmat ovat liikuntakasvatuksesta ja miten avoimesti esiopetuksen kasvattajat jakavat esiopetuksessa tapahtuvia liikuntakasvatukseen liittyviä seikkoja vanhempien kanssa. Yhteistyö kodin ja esiopetuksen kasvattajien välillä on suu- ressa merkityksessä. Näiden lisäksi myös lapsissa tapahtuva kehitys ja muutos ker- too vanhemmille liikuntakasvatuksen tavoitteista ja päämääristä.

Kysyttäessä vanhemmilta, kuinka usein he keskustelevat kasvattajien kanssa lap- sen päivittäisestä liikkumisesta, lähes puolet vastanneista vanhemmista kertoi kes- kustelevansa lasten päivittäisestä liikkumisesta vain satunnaisesti. Hieman vajaa 10 prosenttia vastanneista vanhemmista kertoi, että ei koskaan keskustele lapsensa päivittäisestä liikkumisesta kasvattajien kanssa.

Vanhempien ja kasvattajien välistä vuorovaikutusta lapsen päivittäisestä liikkumisesta tapahtuu suurimman osan vastaajien kokemuksen mukaan satunnaisesti. Osa vastanneista kuitenkin kertoi vuorovaikutusta tapahtuvan hieman useamminkin, noin kerran viikossa. Vanhempien ja kasvattajien vuorovaikutusta liikuntakasvatuksen osaltakin siis jonkin verran tapahtuu. Millaista tuo kodin ja kasvattajien välinen vuorovaikutus sitten on? Kuvio 1 osoittaa, millaisena Tanelinrannan esiopetuksessa olevien lasten vanhemmat kuvailivat vuorovaikutusta.

Kuvio 1. Esiopetuksen ja kodin välinen viestinnän laatu.

Esiopetuksen ja kodin välisen viestinnän vanhemmat kokivat ennen kaikkea riittäväksi. Isät vastasivat esiopetuksen ja kodin välisen viestinnän enimmäkseen olevan

kannustavaa ja innostava sekä ajantasaista ja riittävää. Viestintä esiopetuksen ja kodin välillä on isien mielestä myös luontevaa, selkeää, ymmärrettävää sekä vaivatonta. Äidit kokevat kodin ja päiväkodin välisen viestinnän myös riittäväksi. Tämän lisäksi äidit kokevat viestinnän luontevaksi, selkeäksi sekä ymmärrettäväksi. Lisäksi äidit määrittivät kodin ja päiväkodin välisen viestinnän olevan kannustavaa ja innostavaa sekä ajantasaista.

Vuorovaikutuksen parantamiseksi Tanelinrannan päiväkotitoimikunta on ottanut yhdeksi väliaineeksi vanhempaintoimikunnan, jonka yhtenä tehtävänä on olla helpottamassa kodin ja kasvattajien välistä viestintää. Vanhempaintoimikunnassa on edustettuna niin vanhemmat kuin päiväkodin henkilökuntakin. Vanhempaintoimikunnan tehtäviä ovat muun muassa toimia linkkinä päiväkodin ja kodin välissä erilaisissa ajankohtaisissa asioissa ja tapahtumissa. Vanhempaintoimikunta voi myös toimia keskustelufoorumina ajankohtaisissa asioissa. Vanhempaintoimikunnan vastuulla on myös pitää yhteyttä kaupungin päättäjiin, niin luottamushenkilöihin kuin virkamiehiinkin. Toimikunta voi osallistua ja järjestää myös yhteisiä tapahtumia päiväkodille. (Seinäjoen kaupunki, Tanelinrannan päiväkotitoimikunta, [viitattu 27.9.2017].)

Vanhempien näkemys liikuntakasvatuksen mielekkyydestä ja onnistumisesta on tärkeää. Halusimme tutkimuksessamme kuitenkin selvittää myös esiopetuksessa olevien lasten mielipiteitä liikuntakasvatuksesta. Kysyimme vanhemmilta, millaista palautetta heidän lapsensa ovat kertoneet liikunnasta ja liikuntakasvatuksesta. Vanhemmat jakoivat meille yhteensä 22 palautetta, joita he ovat lapsiltaan kuulleet. Kaikista näistä palautteista välittyi positiivisuus ja tyytyväisyys liikuntakasvatusta kohtaan. Tosiasia kuitenkin on se, että kaikki lapset eivät pidä liikunnallisuutta tärkeänä tai itselleen mieluisimpana asiana vaan lapsilla saattaa olla muitakin mielenkiinnonkohteita, esimerkiksi draama tai musikaalisuus. Monet vanhemmat kertoivat vastauksissaan vain lyhyesti ja yksinkertaisesti liikunnan olleen lapsen mielestä ollut kivaa ja monipuolista.

On tykännyt kaikesta liikunnasta mitä eskarissa on pidetty. Toki on niitä lempilajeja mitä aina toivoo, että eskarissa olisi enemmän. (Vastaaja 4.)

Muutammat vanhemmat kertovat liikunnan olleen lapsille myös sellaista, mikä on innostanut lapsia entistä enemmän liikkumaan ja kokeilemaan uusiakin lajeja. Joillekin lapsille esiopetuksessa tapahtuva liikunta on madaltanut kynnystä kokeilla epämieluisiakin lajeja.

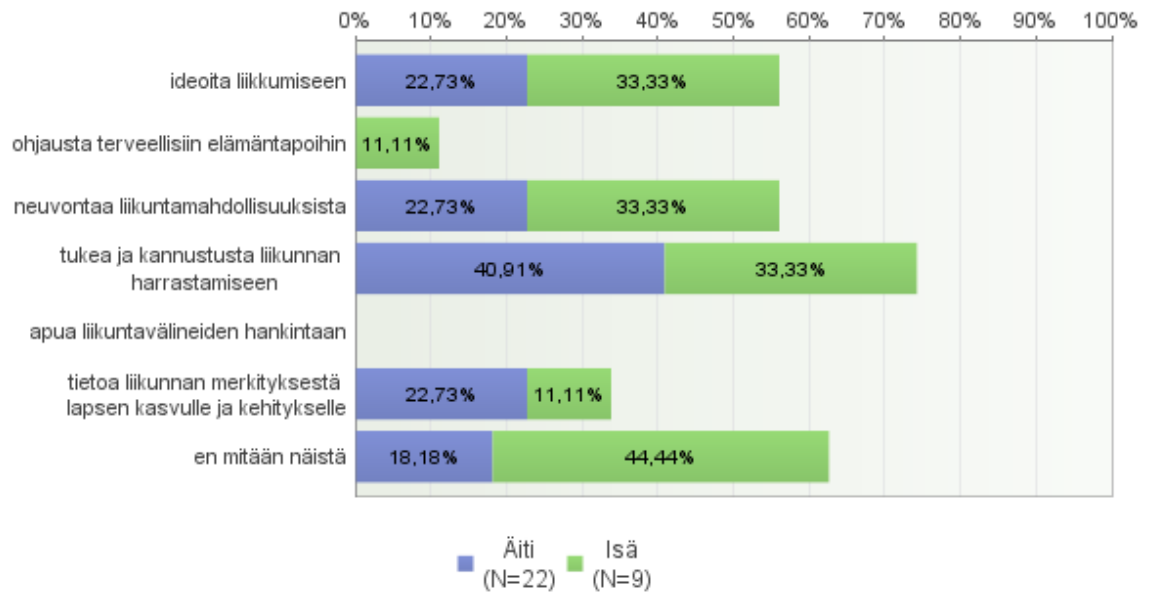
Kovasti on tykännyt ja innoissaan esitellyt oppimiaan taitoja kotonakin. Lapsi on aina tykännyt liikkua, mutta päiväkodissa on mielellään osallistunut myös sellaisten lajien harjoitteluun, jotka ei kotona huvita esim. hiihto. Kysyttäessä, mitä on eskarissa oppinut lapsi vastasi "lukemaan, uimaan ja luistelemaan paremmin" joten olennainen asia on ollut. (Vastaaja 9.)

Esiopetuksen tarkoituksena on valmistella lasta koulutielle ja opettaa sekä opetella yhdessä leikin välityksellä sellaisia taitoja, joita koulussa ollessa pitäisi osata. Enimmäkseen vanhempien näkemys on, että esiopetuksessa lapsia haastetaan kehittymään ja opettelemaan uusia taitoja. Vanhemmat kertovat, että lapsia haastetaan esiopetuksessa ylittämään omat rajansa, jotta uuden oppimista tapahtuisi. Tämä rajojen ylittäminen ei kuitenkaan saa olla liian vaativaa, jotta harjoittelu ja opettelu säilyy mielekkäänä. Harjoittelussa tulee ottaa huomioon lasten oma taitotaso. Lapsia tulee kohdella yksilöllisesti heidän omien taitojensa ja kiinnostuksensa mukaan.

Liikuntahetkissä on kannustettu ja tuettu lapsen oman tason mukaisesti, opetettu ylittämään omat rajansa. (Vastaaja 6.)

6.2.2 Liikuntakasvatuksellinen yhteistyö kasvattajien kanssa

Vanhemmat arvelivat omat yleistietonsa terveellisistä elämäntavoista sekä liikunnan merkityksestä olevan pääosin melko hyvää tai erinomaista ja kattavaa. Kukaan vastanneista vanhemmista ei kertonut itsellään olevan tarvetta saada lisätietoja terveellisistä elämäntavoista tai liikunnan merkityksestä. Esiopetuksen kasvattajat ovat aktiivisesti yhteistyössä vanhempien kanssa. Heillä on hyvä tilaisuus tarvittaessa ohjata vanhempia ja lapsia erilaisissa liikunnallisissa asioissa. Tutkimuksessamme selvitimme, millä eri tavoilla kasvattajat ovat mahdollisesti pystyneet ohjaamaan vanhempia liikkumiseen liittyvissä asioissa ja miten se on onnistunut. Kerromme eriteltynä äitien ja isien kokemukset siitä, millaista apua, tukea ja ohjausta he vastasivat saaneensa kasvattajilta (kuviot 2).

Kuvio 2. Esiopetuksen kasvattajien tarjoama apu ja tuki vanhemmille.

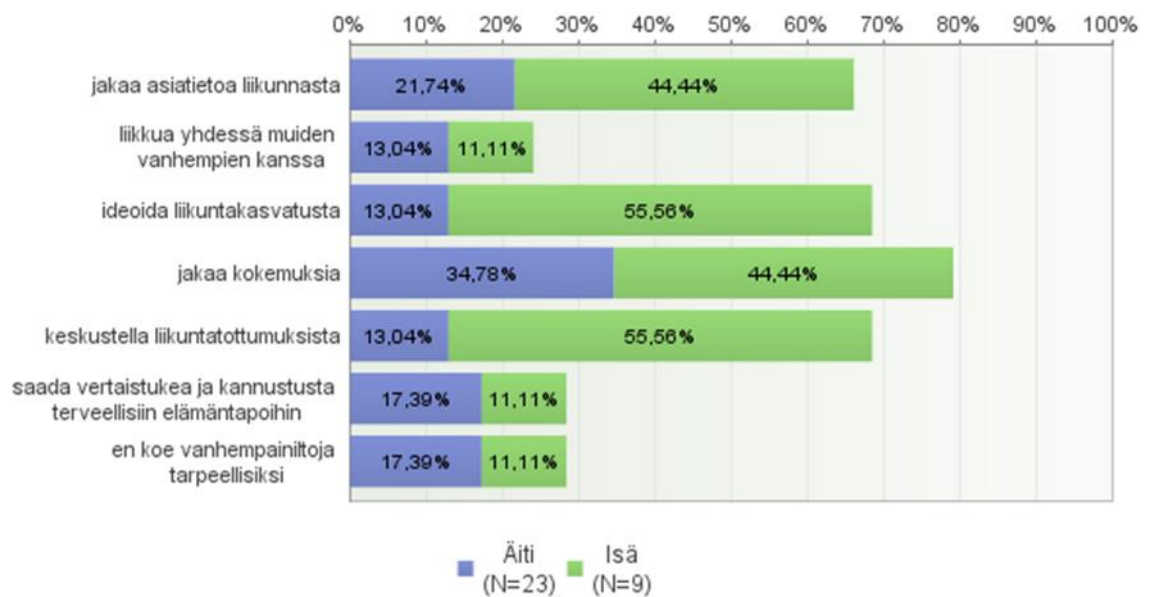
Äidit kertovat saaneensa kasvattajilta tukea ja kannustusta liikunnan harrastamiseen, kun taas isät vastasivat saaneensa ideoita liikkumiseen, neuvontaa liikuntamahdollisuuksista sekä tukea ja kannustusta liikunnan harrastamiseen. Isät vastasivat äitejä enemmän, että he eivät ole saaneet mitään tutkimuksessamme tarjottuja vaihtoehtoja liikkumiseen liittyvien asioiden tukemiseen. Yhteensä 26 prosenttia vanhemmista vastasi, etteivät he ole saaneet kasvattajilta minkäänlaista apua, tukea, ohjausta tai neuvontaa liikkumiseen liittyvissä asioissa. Olisi olennaista miettiä millaista apua, tukea tai ohjausta vanhemmat kaipaavat.

Kasvattajien ja vanhempien jokapäiväinen kohtaaminen on luonteva tilanne jakaa tietoa siitä, mitä esiopetukseen kuuluu ja taas puolestaan, kuinka kotona päivät lapsen kannalta sujuvat. Tämä arjessa tapahtuva vuorovaikutus kasvattajien ja vanhempien välillä on erittäin arvokasta, mutta siihen usein liittyy kiire tai muut vastaavat häiriötekijät. Yksi vaihtoehto rauhalliseen ja kiireettömään kasvattajien ja vanhempien väliseen vuorovaikutukseen ovat vanhempainillat. Vanhempainiltojen lisäksi niin sanotut vasu-keskustelut ovat tilaisuus keskustella tarkemmin vanhempien kanssa tärkeistä asioista.

Korhonen, Pelkonen ja Palva (2011) kertovat Lystimäen päiväkodissa vuonna 2009 tehdyssä vanhempien kuulemisesta lisäävässä kehittämistyössään, että vasu-keskusteluissa lasta koskevat tiedot sekä vanhempien kanssa yhdessä sovitut tavoitteet

saattavat liian helposti jäädä vain kansioiden ja muovitaskujen väliin. Niitä ei tuoda arkeen ja kaikkien työntekijöiden tietoisuuteen riittävän hyvin. Lystinmäen päiväkodissa kehitettiin eräänlainen yhteenvetotaulukko, johon koottiin lapsia koskevia tavoitteita. Näin vasukeskustelujen kautta nousseet teemat saatiin paremmin osaksi päiväkodin arkea. (Korhonen ym. 2011, 263–266.)

Tutkimuksessamme selvitimme, millaisia sisältöjä vanhemmat haluaisivat liikuntakasvatusta koskien erityisesti vanhempainiltojen, mutta miksei myös vasu-keskustelujen, sisällöiksi. Kuvio 3 näemme vanhempien vastaukset.

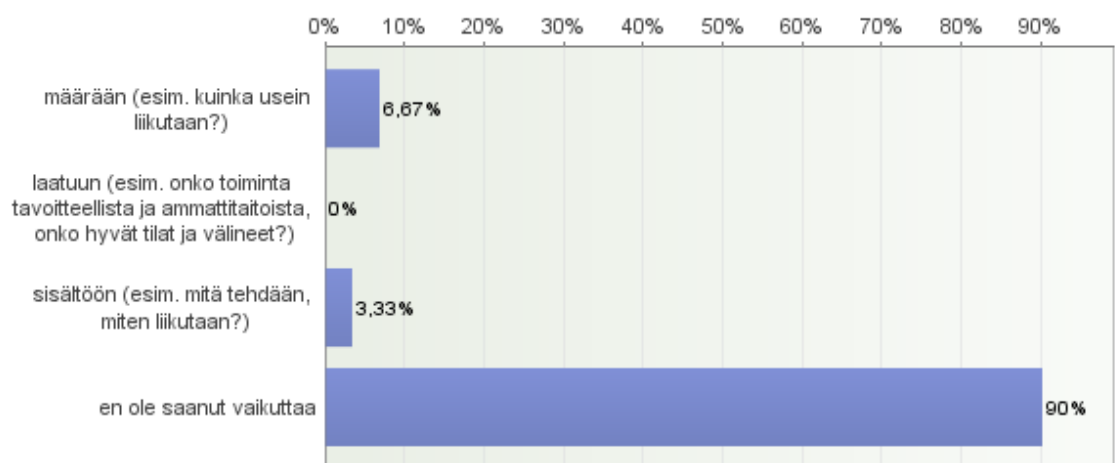

Kuvio 3. Ehdotuksia vanhempainiltojen sisällöksi.

Vanhempainiltojen aiheiksi tai teemoiksi vanhemmat toivoisivat, että pääsisivät keskenään jakamaan kokemuksiaan liikunnasta. Kokemusten jakaminen, eli vertaistuki, näyttäytyy tutkimuksen mukaan erityisesti äideille tärkeimpänä aiheena vanhempainiltoihin. Isät puolestaan haluavat eniten ideoita liikkumiseen ja keskustelua liikuntatottumuksista. Kummastakin ryhmästä löytyi myös sellaisia vastaajia, jotka kokevat, että vanhempainillat ovat heille tarpeettomia. Tutkimuksestamme selviää, että vastanneista vanhemmista suurin osa osallistuu vanhempainiltoihin mukavan yhdessäolon vuoksi. Myös kuuluminen osaksi päiväkotiyhteisöä nousi yhdeksi syyksi osallistua vanhempainiltoihin.

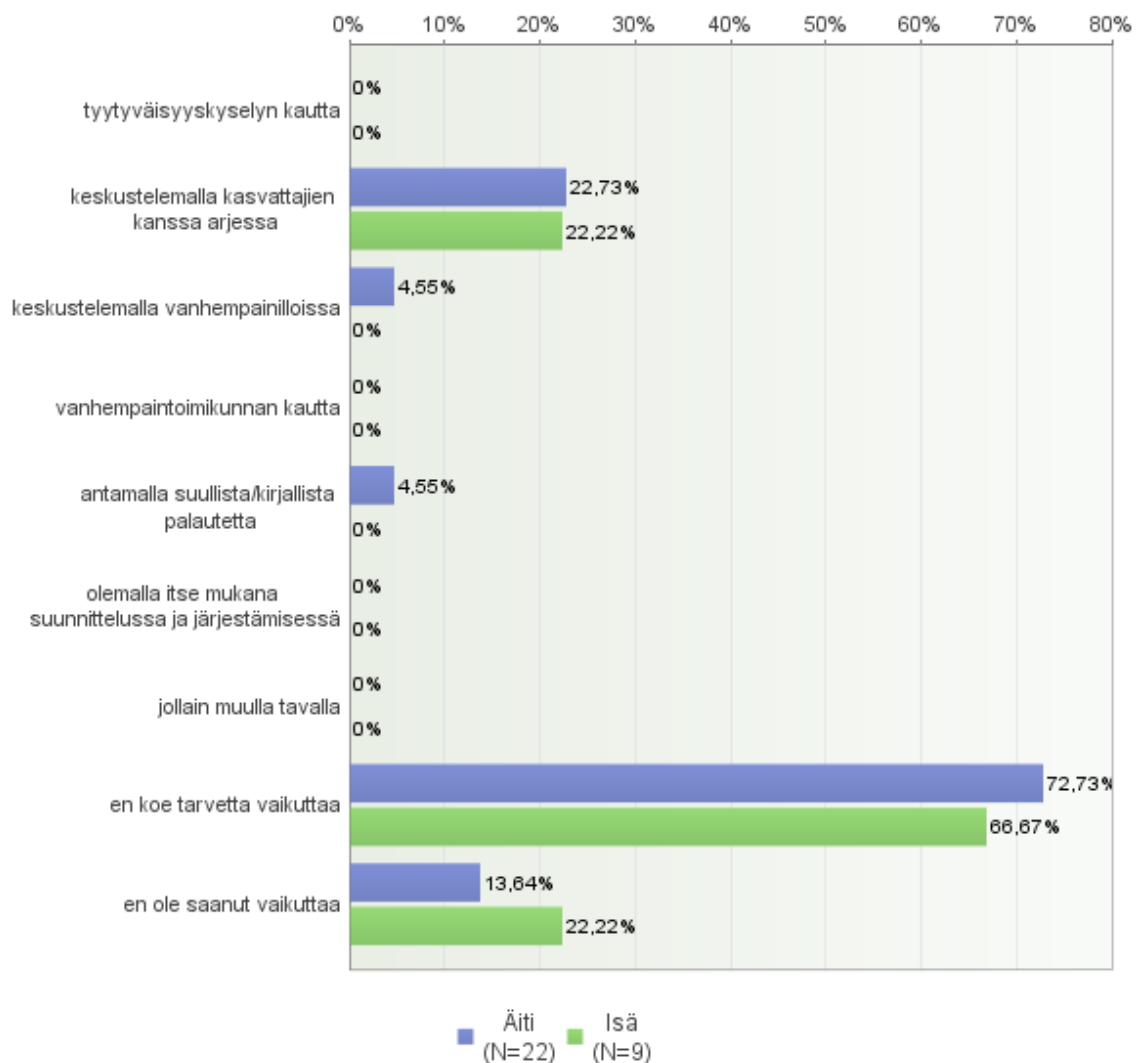
Vanhempien oma osallistuminen ja osallisuus liikuntakasvatukseen liittyy vanhempien ja kasvattajien väliseen toimivaan yhteistyöhön. Vanhempien osallisuudella tarkoitetaan muun muassa vanhempien omaa arviointia siitä, millaiset kyvyt heillä on pärjätä omassa arjessaan lapsensa kanssa ja miten he pystyvät osallistumaan vaikuttamiseen tai päätöksentekoon oman lapsensa toimintaympäristöissä, kuten esiopetuksessa. Arviointi koskee myös sitä, millaisiksi koetaan mahdollisuudet vaikuttaa kuntansa lapsiperheiden palveluihin tai niiden sisältöihin ja laatuun. Osallisuus on ennen kaikkea tunne. Osallisuuden tunteeseen liitetään omiin ja yhteisiin asioihin vaikuttamisen mahdollisuus. (Kiilakoski, Gretscell & Nivala 2012, 15–17; Vuoremaa 2016, 25.)

Osallisuuteen liittyy oleellisesti halu vaikuttaa. Kaikki eivät koe halua tai tarvetta päästä vaikuttamaan, mutta siitä huolimatta vaikuttamisen mahdollisuus tulee olla olemassa. Selvitimme tutkimuksessamme vanhempien osallisuuden mahdollisuutta ja sen määrää. Kysyimme vanhemmilta, ovatko he saaneet tai päässeet vaikuttamaan esiopetuksessa tapahtuvan liikuntakasvatuksen määrään, laatuun tai sisältöön. Tutkimuksessamme liikuntakasvatuksen määrällä tarkoitimme sitä, kuinka usein liikutaan. Laadulla puolestaan tarkoitimme sitä, onko toiminta tavoitteellista ja ammattitaitoista sekä sitä, että ovatko päiväkodin tilat ja välineet riittävät. Liikuntakasvatuksen sisällöllä tarkoitimme sitä kaikkea, mitä tehdään ja miten liikutaan. Annoimme myös vanhemmille vastausvaihtoehdon: en ole saanut vaikuttaa.

Kuvio 4. Vanhempien vaikuttamismahdollisuudet esiopetuksen liikuntakasvatukseen.

Kuviosta 4 käy selville, että 90 prosenttia vanhemmista kertoo, että ei ole saanut vaikuttaa liikuntakasvatukseen millään edellä mainituista tavoista. Muutamat vanhemmat olivat vastanneet olleensa saaneet vaikuttaa liikuntakasvatuksen määrään ja sisältöön, mutta liikuntakasvatuksen laatuun eivät vanhemmat olleet päässet vaikuttamaan. Herääkin ajatus siitä, mitkä ovat ne vanhempien vaikuttamiskanavat, joiden avulla voi päästä vaikuttamaan lastensa esiopetuksen liikuntakasvatukseen. Vaikuttamisen mahdollisuuksia on monia, muun muassa vasu-keskustelut, vanhempainillat ja vanhempaintoimikunta ovat vaikuttamisenkanavia vanhemmille. Kyseeseen vastanneet vanhemmat arvioivat käyttäneensä vaikuttamiskanavanaan pääosin keskustelua arkisissa tilanteissa (Kuvio 5).

Kuvio 5. Vanhempien vaikuttamiskanavat esiopetuksen liikuntakasvatukseen.

Suurin osa vanhemmista ei näe tarvetta päästä vaikuttamaan liikuntakasvatukseen millään tavalla. Tästä huolimatta osa vanhemmista kertoo, että ei ole päässyt vaikuttamaan, vaikka olisi kokenut tarvetta siihen. Äitien ja isien välisiä eroja vaikuttamisen mahdollisuuksissa ei ole paljoa. Kummastakin ryhmästä löytyy kokemuksia siitä, että ei ole tarvetta vaikuttaa ja myös siitä, että ei ole saanut vaikuttaa. Isät kuitenkin olivat äitejä useammin sitä mieltä, että heillä ei ole ollut mahdollisuutta päästä vaikuttamaan esiopetuksessa tapahtuneeseen liikuntakasvatukseen.

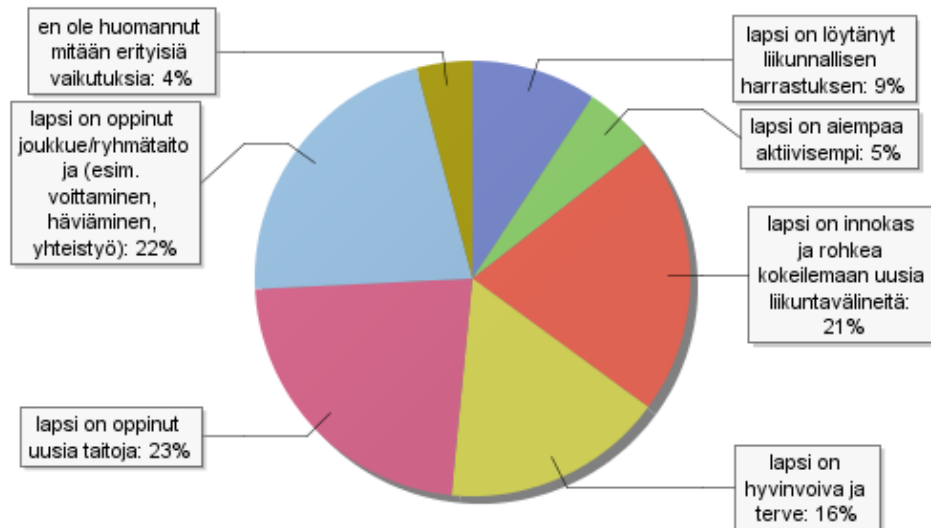
Vanhemmat kertovat päässeensä vaikuttamaan liikuntakasvatukseen keskustelemalla kasvattajien kanssa liikuntakasvatuksesta. Myös suullisen tai kirjallisen palautteen antamisen kautta tai keskustelemalla vanhempainilloissa jokunen vanhempi on kokenut tulleen kuulluksi ja päässyt vaikuttamaan lastensa liikuntakasvatukseen.

6.2.3 Liikuntakasvatuksen vaikutukset lapsen kasvuun ja kehitykseen

Esiopetuksessa lapset opettelevat hiljalleen koulumaailmassa vaadittavia tietoja ja taitoja. Esiopetusvuosi on usein sellainen vuosi, milloin lasten väliset erot eri taidoissa näkyvät parhaiten. (Opetushallitus 2016a, 12.)

Halusimme selvittää tutkimuksessamme vanhemmilta, miten paljon he arvioivat esiopetusvuoden vaikuttaneen heidän lapsensa liikuntatottumuksiin. 75 prosenttia kyselyyn vastanneista vanhemmista kertoi esiopetusvuoden vaikuttaneen lapsen liikuntatottumuksiin jonkin verran. Vanhemmista vain 6 prosenttia oli sitä mieltä, että esiopetusvuodella ei ole ollut lainkaan vaikutuksia oman lapsensa liikuntatottumuksiin. Kuvio 6 havainnollistaa vanhempien tekemiä huomioita lapsessa tapahtuneista muutoksista.

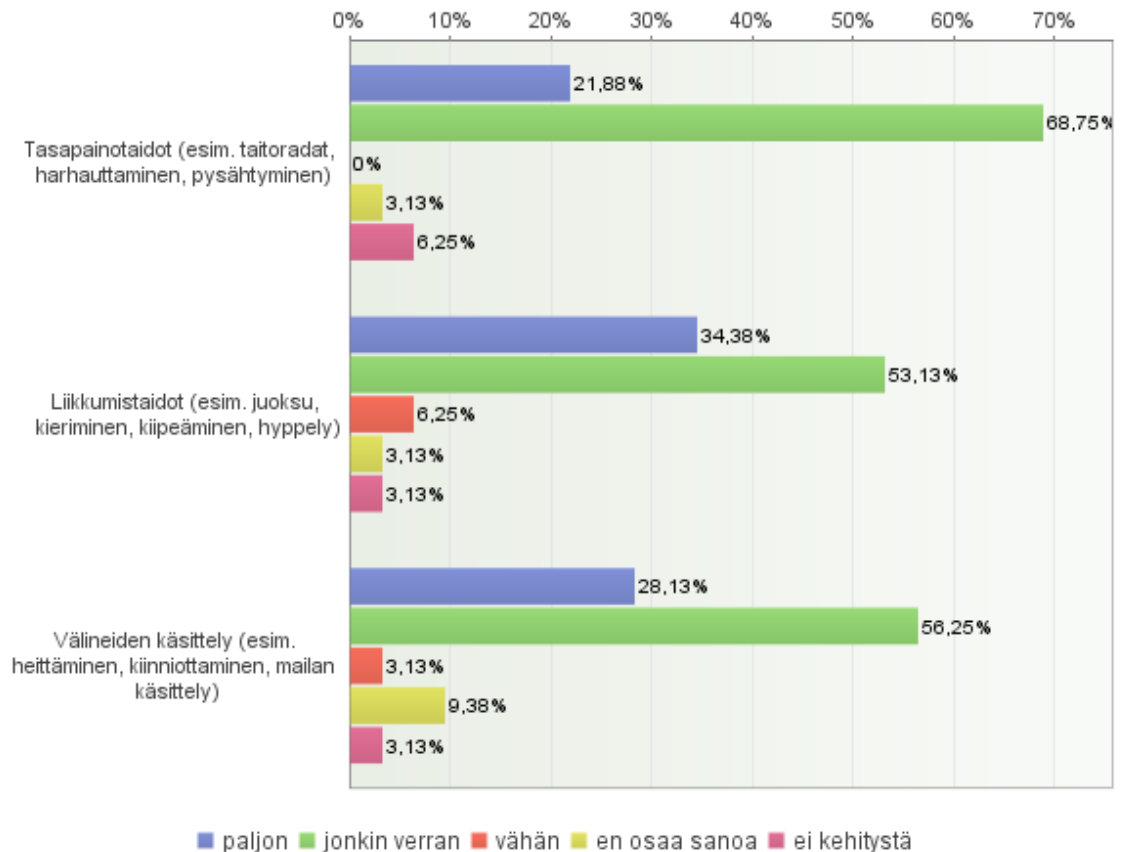

Kuvio 6. Esiopetusvuoden vaikutukset lasten liikuntatottumuksiin.

Suurin osan vanhemmista kertoo lapsensa liikuntatottumuksissa tapahtuneen esiopetusvuonna muutoksia. Vain pieni osa vastanneista oli sitä mieltä, että liikuntakasvatuksella ei esiopetusvuoden aikana ole ollut erityisiä vaikutuksia lapseen. Eniten muutoksia vanhemmat näkivät siinä, miten lapsi on oppinut uusia taitoja sekä oppinut ryhmätaitoja. Vanhemmat kokevat lapsen olevan myös aiempaa innokkaampi ja rohkeampi kokeilemaan uusia liikuntavälineitä. Liikuntakasvatus on vanhempien kokemuksen mukaan vaikuttanut myös siihen, että useammat lapset ovat löytäneet liikunnallisen harrastuksen ja lapsi on aiempaa aktiivisempi.

Lähes jokaisen tutkimukseemme osallistuneen vanhemman mielestä omassa lapsessa oli tapahtunut enemmän tai vähemmän liikunnallisia muutoksia. Näitä muutoksia arvioitiin teoreettisen 6-vuotiaan kehityksenkulun perusteella. Selvitimme vanhemmilta heidän havaintojaan lapsen motorisissa taidoissa tapahtuneista muutoksista ja sitä, miten ne ovat näkyneet. Esittelemme seuraavaksi vanhempien vastuksia lasten motorisissa taidoissa tapahtuneista muutoksista (kuvio 7).

Kuvio 7. Vanhempien arvio lasten motoristen taitojen kehityksestä esiopetusvuoden aikana.

Kysyimme vanhemmilta lapsen taidoissa tapahtuneista muutoksista asteikolla paljon, jonkin verran, vähän ja ei kehitystä. Tasapainotaidot oli ensimmäinen vanhempien arvioitava kohde. Vanhemmat arvioivat lastensa tasapainotaidoissa tapahtuneen jonkin verran tai paljon kehitystä. Hieman reilut 6 prosenttia vastaajista arvioi, että lapsen tasapainotaidoissa ei ole esiopetusvuoden aikana tapahtunut kehitystä.

Toisena arvioitavana taitona oli lapsen liikkumistaidot. Tähän kysymykseen suurin osa vastanneista arvioi lapsensa kehittyneen jonkin verran tai paljon. Vähän yli 9 prosentin mielestä kehitystä lapsen liikkumistaidoissa on tapahtunut vähän tai ei lainkaan.

Kolmantena taitona kysyimme lapsessa huomattua kehitystä välineiden käsittelytaidoissa. Näillä taidoilla tarkoitimme muun muassa heittämistä, kiinniottamista ja mailan käsittelyä. Välineiden käsittelytaidoissa vanhemmat arvioivat lastensa kehittyneen jonkin verran tai paljon. Hieman alle 10 prosenttia vanhemmista vastasi,

etteivät osaa sanoa, kuinka paljon lapsen välineenkäsittelytaidoissa on tapahtunut kehitystä.

6.3 Vastaajien palaute

Tutkimuksessamme kyselyn päätteeksi pyysimme palautetta Tanelinrannan päiväkodin esiopetuksen liikuntakasvatuksesta sekä myös palautetta itse kyselystä ja sen toteutuksesta. Tanelinrannan päiväkodin esiopetus sai yhteensä 15 palautekommenttia. Palautekoonti lähetettiin päiväkodin johtajalle jo ennen opinnäytetyön valmistumista. Vastaajat ovat valtaosin tyytyväisiä esiopetuksen toimintaan. Omasta kyselystämme saimme yhteensä viideltä vastaajalta palautetta. Tutkimuskyselyymme liittyvään palautteeseen palaamme tarkemmin pohdinnassa, jossa pohdimme muun muassa kyselyn toistettavuutta ja mahdollisia kohtia, joita tulisi kehittää. Koonti palautteista on nähtävillä liitteissä neljä ja viisi.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa ajankohtaista tietoa vanhempien näkemyksistä ja liikuntakasvatuksen toteutuksesta. Vanhempien mielipiteiden kautta pyrimme tuomaan esiin liikuntakasvatuksen kehittämisen näkökulmaa. Tämän lisäksi tuotamme tietoa siitä, kuinka osalliseksi vanhemmat itsensä kokevat liikuntakasvatukseen ja kuinka tuota osallisuutta voisi lisätä. Tanelinrannan päiväkodin esiopetus voi hyödyntää tutkimuksesta saatua tietoa ja palautetta esiopetuksen ja koko varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelussa ja yleisesti päiväkodin toimintamalleja kehitettäessä. Tutkimuksellamme tuotamme vastauksia kysymyksiin: millaisia näkemyksiä vanhemmilla on lasten liikuntakasvatuksesta, millaista on liikuntakasvatuksellinen yhteistyö kasvattajien kanssa ja millaisia vaikutuksia vanhemmat arvioivat liikuntakasvatuksella olevan lapsen kasvuun ja kehitykseen.

Tarkastellessamme vanhempien vastauksia, tuloksista ilmeni, että vanhemmat pitivät liikuntakasvatusta tärkeänä osana esiopetusvuotta. Vanhempien ja esiopetuksen kasvattajien välisen yhteistyön vanhemmat kokevat ennen kaikkea riittäväksi, selkeäksi ja luontevaksi. Liikuntakasvatukseen liittyvää vanhempien ja kasvattajien välistä kommunikointia tapahtuu kuitenkin vain useimmiten satunnaisesti. Vanhemmat ovat hyvin tietoisia siitä, mitä terveelliset elämäntavat ja liikunnan merkitys lapsen elämässä tarkoittaa, eivätkä koe tarvetta saada näihin tietoihin vahvennusta. Kokonaisuudessaan suurin osa kyselyyn vastanneista vanhemmista vaikutti tyytyväiseltä esiopetuksen toimintaan. Tutkimustulos on samalla linjalla aiemmin esitellyn opetus- ja kulttuuriministeriön teettämän laajan varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskyselyn sekä kasvatusyhteistyötä tutkineen opinnäytetyön tulosten kanssa (Heinonen 2016; Hienonen & Viitala 2016).

Vaikka vanhemman ja kasvattajan välistä keskustelua lapsen liikuntatottumuksista tapahtuu vain satunnaisesti, voidaan vastausten perusteella olettaa, että vanhempi ei useimmissa tapauksissa ole huolissaan lapsensa liikuntatottumuksista tai koe tarvetta keskustella siitä ammattilaisen kanssa. Luontevaksi ja riittäväksi kuvailtu keskusteluyhteys on positiivinen merkki siitä, että kasvatusyhteistyötä tehdään ja vanhempi kokee saavansa kasvattajalta kaiken tarpeellisen tiedon lapsen päivän kulusta. Pohdittavaksi jää, miksi lähes 10 prosenttia vanhemmista vastasi, ettei

osaa sanoa onko heidän lapsensa välineenkäsittelytaidot kehittyneet esiopetusvuoden aikana. Olisi mielenkiintoista selvittää, ovatko kasvattajat sitä mieltä, että he kertovat vanhemmille riittävästi ja monipuolisesti lapsen päivästä. Suomalaiset sekä kansainväliset opetus-, sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset ovat huolissaan nykylasten liikuntatottumuksista, joten kyseenalaiseksi jää ajatus siitä, että kaikilla vanhemmilla on riittävästi tietoa tilanteesta.

Oman tyytyväisyytensä lisäksi vanhemmat arvioivat myös esiopetuksessa olleen lapsen kokeneen liikuntakasvatuksen mukavaksi ja monipuoliseksi. Esiopetus on tutkimuksessamme saatujen palautteiden mukaan onnistunut tehtävässään opettaa lapselle uusia ja tärkeitä taitoja koulumaailmaa varten. Tuloksiamme mukaan esiopetusvuoden aikana lasta haastetaan sopivasti ja yksilöllisesti kehittämään itseään ja omia taitojaan sekä oppimaan uutta. Uusiin asioihin tutustuminen ja harjoitteleminen tuottaa siis oppimista ja perusliikuntataitojen hiomista. Liikuntakasvatusta tutkiessa ja tuloksia tarkasteltaessa on syytä kuitenkin ottaa huomioon se, että kaikki lapset eivät välttämättä ole liikunnallisia ja liikunnasta kiinnostuneita. Lapsilla saattaa olla muita kiinnostuksen kohteita, joihin he haluavat keskittyä. Jokaiselle lapselle tulisi onnistua luomaan positiivisia kokemuksia liikunnasta, jotta liikunnallisen elämäntavan hyödyt näkyisivät lapsen elämän myöhäisemmistäkin vaiheista.

Liikuntakasvatuksellinen yhteistyö kasvattajien ja kodin välillä on merkittävää ja se on yksi onnistuneen liikuntakasvatuksen edellytys. Esiopetuksen kasvattajat ovat tiiviissä yhteistyössä vanhempien kanssa ja näin ollen heillä on hyvä tilaisuus ohjata tarvittaessa vanhempia liikunnallisissa asioissa. Vanhempien on helppo lähestyä matalalla kynnyksellä kasvattajia, sillä he ovat yhteistyössä heidän kanssaan muutenkin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17–25.) Tutkimuksessamme vanhemmat näyttävätkin saaneen kasvattajilta erityisesti tukea ja kannustusta liikkumiseen, mutta toisaalta suuri osa vanhemmista, erityisesti isistä kokee, että eivät ole saaneet kasvattajilta minkäänlaista ohjausta lastensa tai koko perheen liikkumiseen ja liikuntaan liittyvissä asioissa. Vanhempien tarvetta saada ohjausta lastensa liikuntaan liittyvissä asioissa on hyvä huomioida ja kysyä vanhemmilta esimerkiksi vanhempainiloissa tai vasukeskusteluissa. Liikuntakasvatuksen tuominen keskustelunaiheeksi esimerkiksi vanhempainiloissa ei pelkästään riitä. Liikuntatietoisuuden ja liikkumi-

sen lisäämiseksi on hyvä kehittää konkreettisia välineitä tai menetelmiä, jotka otetaan arkeen mukaan. Näin vältetään yhdessä sovittujen asioiden unohtuminen kirjoihin ja kansioihin. (Korhonen, Pelkonen, & Palva 2011, 263–266.)

Seuraava askel tälle tutkimusaiheelle voisikin olla toimintakulttuurimallien kehittäminen niin, että kirjatut tavoitteet saadaan paremmin arjen käytäntöön. Hankkeen liikuntalähetit ovatkin jo kiertäneet kehittämässä päiväkotien arjen liikuntakulttuuria, mutta tutkimuksemme mukaan vanhemmille suunnattuja vinkkejä kaivataan vielä lisää. Euroopassa tehdyn lasten fyysiseen aktiivisuuteen liittyvän tutkimuksen mukaan vanhemmat ehdottavat aktiivisuuden lisäämisen keinona vanhempien mukaan ottamista lasten aktiviteetteihin sekä järjestettyjä vanhempi & lapsi -aktiviteetteja. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten ehdotuksia lasten aktiivisuuden lisäämiseksi olivat valmiiden materiaalien kehittäminen ja myös aiempaa parempi vanhempien osallistaminen. (De Craemer ym. 27.3.2013.)

Vanhemmat toivoivat vanhempainiltoihin ensisijaisesti mahdollisuuksia jakaa kokemuksia toistensa kanssa. Eryteisesti isät toivovat pääsevänsä vanhempainilloissa keskustelemaan liikuntatottumuksista ja ideoimaan liikuntakasvatusta. Äidit puolestaan kokemusten jakamisen lisäksi toivovat saavansa lisää asiantietoa liikunnasta ja saavansa vertaistukea. Vanhemmat osallistuvat yhteisiin vanhempainiltoihin mukavan yhdessäolon vuoksi. Tutkimuksen tulokset puhuvat sen puolesta, että vanhemmille on tärkeää tuntea kuuluvansa osaksi päiväkotiyhteisöä. Yhteisöllisyyden tunnetta voidaan vahvistaa koko perheen liikuntatempauksen järjestämisen lisäksi myös esimerkiksi osallistamalla vanhemmat ideoimaan lasten arkipäiväistä liikunnasta päiväkodissa. Vinkkejä liikuntapaikkoihin voidaan esitellä vanhemmille myös konkreettisesti järjestämällä vanhempainilta vaikkapa kuntopolkujen varrella tai lähiliikuntapaikoilla. Ennaltaehkäisevänä peruspalveluna varhaiskasvatuksen yhtenä tehtävänä on tarjota tukea vanhemmuuteen. Esimerkiksi yhteisliikunta, vertaistuki ja osallistaminen tukevat vanhempien kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sitä kautta myös vanhemmuutta.

Vanhempainiltojen ja esimerkiksi vasu-keskusteluiden yhtenä korostettavana teemana tulevaisuudessa Tanelinrannan päiväkodissa olisi saada vanhempia osallistettua liikuntakasvatukseen ja koko päiväkodin toimintaan aiempaa enemmän. Vanhemmille tulee tarjota mahdollisuus saada vaikuttaa lastensa sekä koko päiväkotia

koskeviin asioihin. Liikuntakasvatuksen näkökulmasta vanhempien osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet näyttäytyvät tuloksissa erittäin huonona.

Vanhemmat vastasivat ainoiksi käyttämikseen vaikuttamisen väylikseen keskustelun kasvattajien kanssa ja suullisen tai kirjallisen palautteen antamisen. Tässä kohdassa tuloksissa kuitenkin tulee huomioida se, että vaikka suuri osa vanhemmista kokee, että ei ole saanut vaikuttaa esiopetuksen liikuntakasvatukseen, niin osa vanhemmista ei koe myöskään tarvetta päästä vaikuttamaan. Syitä tähän saattavat olla tyytyväisyys liikuntakasvatukseen tällaisenaan kuin Tanelinrannan päiväkotia tällä hetkellä tuottaa tai ehkä vanhemmat eivät ole kiinnostuneita liikuntakasvatuksesta. Toisaalta taas osa vanhemmista tulosten mukaan olisi halunnut päästä vaikuttamaan liikuntakasvatukseen, mutta he eivät ole jostain syystä päässeet vaikuttamaan. Voi olla, että vanhemmat eivät tiedä, mitä kanavia pitkin he voivat vaikuttaa tai vaikuttamisen kanavat ovat liian heikot. Opinnäytetyömme tuloksena voimme kuitenkin todeta, että vanhemmille tulee mahdollistua osallisuus päiväkodin toimintaan aiempaa paremmin sekä avata vaikuttamismahdollisuuksia liikuntakasvatukseen. Mitä riittävämmäksi vanhemmat kokevat vaikuttamismahdollisuutensa oman lapsensa asioihin sekä perheiden käyttämiin palveluihin, kuten päivähoitoon, sitä vahvemmaksi he arvioivat oman osallisuutensa (Vuorenmaa 2016, 67).

Suurin osa vastanneista vanhemmista on kuitenkin havainnut esiopetusvuoden aikana lapsessaan jonkin verran muutoksia. Eniten muutoksia esiopetusvuosi on tuonut vanhempien mielestä siinä, että lapsi on oppinut ennen kaikkea uusia ryhmätyötaitoja. Sääkslahden mukaan kuusivuotiaana harjoitellaan kaveritaitoja ja sääntöleikkejä. (Sääkslahti 2015, 83–85, 89.) Tulosten mukaan vanhemmat näkevät lapsensa myös entistä innokkaampana ja rohkeampana. Esiopetusvuonna lasten motorisissa taidoissa, vanhempien näkemyksen mukaan, muutosta on tapahtunut eniten tasapainotaidoissa. Siitä huolimatta jokaiseen kolmeen vastauskohtaan (tasapainotaidot, liikkumistaidot, välineenkäsittelytaidot) oli 3–6 prosenttia vanhemmista vastannut, ettei ole havainnut minkäänlaista kehitystä lapsessa näiltä osin. On voinut käydä esimerkiksi niin, että tasapainotaidossa kehittynyt lapsi ei välttämättä ole kehittynyt välineenkäsittelytaidoissa koko vuonna ollenkaan.

Lasten yksilöllinen kehitys ja taitotaso tulee huomioida opinnäytetyön tuloksia arvioidessa. Lasten toimintaympäristöt ja liikuntamahdollisuudet ovat erilaisia. Myös kehittyminen motorisissa taidoissa tapahtuu vaiheittain ja erilaisessa tahdissa eri lapsilla. Ei voida näin ollen olettaa, että kaikki lapset olisivat samalla taitotasolla. (Sääkslahti 2009, 51–53.) Esiopetuksen liikuntakasvatuksen tulisi kuitenkin huomioida yksilölliset kehityksen vaiheet niin, että jokainen lapsi pääsee oppimisessaan eteenpäin. Esiopetuksen kasvattajat voivat hyödyntää näitä tietoja parhaiten arvioidessaan toteuttamansa toiminnan vaikutuksia ja tavoitteiden saavuttamista.

Tanelinrannan päiväkotia sai vanhemmilta valtaosin positiivista palautetta koko toiminnastaan sekä liikuntakasvatuksesta. Kiitosta esiopetus sai liikunnan monipuolisesta ja ammattitaitoisesta toteutuksesta. Positiivista palautetta päiväkotia sai myös siitä, että se on lisännyt liikunnan virikkeitä perusarkeensa muun muassa käytäville erilaisilla hyppelyradoilla tai liittämällä kirjainten opetteluun liikkumiseen. Esiopetuksen kasvattajia keuhetaan kasvatustaidostaan sekä yleistunnelma Tanelinrannan esiopetuksessa koetaan innostavan liikkumiseen.

Tanelinrannan päiväkodin esiopetuksessa tapahtuvan liikuntakasvatuksen kokonaisuudessaan näemme olevan hyvää sekä vanhempien ja lasten arvostamaa. Vanhempien vaikuttamisen kanavia lisäämällä vanhemmat saadaan aiempaa paremmin mukaan liikuntakasvatuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen ja näin vahvistetaan vanhempien ja kasvattajien välistä kasvatusyhteistyötä. Kun kasvatusyhteistyö on molemmat osapuolet huomioon ottavaa ja arvostavaa, sillä on vaikutusta muun muassa siihen, että yhdessä saamme lapset kasvamaan ja kehittymään terveiksi ja tasapainoisiksi aikuisiksi.

8 POHDINTA

Kahdeksas luku esittelee pohdintojamme siitä, millainen prosessi opinnäytetyön tekeminen on ollut. Lisäksi arvioimme tutkimuksen luotettavuutta ja toistettavuutta. Käsittelemme tässä luvussa tarkemmin myös tutkimuskyselystämme saatuja palautteita.

Tutkimuksen *reliabelius* tarkoittaa tutkimuksen toistettavuuden arviointia. Tutkimus on silloin luotettava ja tarkka, mikäli toistettaessa tutkimus saadaan sama tulos riippumatta tutkijasta. Reliabiliteettia arvioidaan koko tutkimuksen ajan, mutta sitä voidaan arvioida myös tutkimuksen jälkeen. Tutkimuksen *validius* puolestaan tarkoittaa sitä, kuinka hyvin tutkija on onnistunut avaamaan teoreettiset käsitteet arkikielelle ja kuinka onnistuneesti tutkija on osannut siirtää teorian käsitteet ja kokonaisuuden mittariin eli lomakkeeseen. Reliabelius ja validius muodostavat yhdessä tutkimuksen kokonaisluotettavuuden. Kokonaisluotettavuutta tarkasteltaessa voidaan pohtia muun muassa sitä, tutkittiinko sitä, mitä pitikin tutkia. (Cohen, Manion & Morrison 2007, 506; Vilkkä 2008, 149–152.)

Reliabiliteetiltaan pidämme tutkimustamme luotettavana. Kysely on toistettavissa kaikille esiopetusryhmien vanhemmille. Koko tutkimusprosessin läpi olemme tutkijoina pyrkineet toimimaan puolueettomasti ja ennakkoluulottomasti, emmekä tunnista työskentelystämme tilannetta, jossa olisimme periaatteitamme vasten toimineet. Kohderyhmän jokaista mahdollista vastaajaa sekä lopullisia saatuja vastauksia on kohdeltu meidän toimestamme tasa-arvoisesti ja neutraalisti. Tutkimuksen tekijöiden nimet on mainittu kyselylomakkeen saatekirjeessä, mutta millään muulla tavoin meillä ei ole ollut henkilökohtaista vaikutusta vanhempien vastauksiin. Kyselylomakkeemme kysymykset ovat mielipiteitä ja kokemuksia mittaavia, joten luonnollisesti vastaajien ajatukset voivat vaihdella ajasta ja paikasta riippuen.

Kyselylomakkeen alussa oli kohderyhmälle selitetty lyhyesti, mitä kyselyssä tarkoitetaan liikuntakasvatuksella ja liikunnalla. Mielestämme onnistuimme avaamaan käsitteet arkikielellä ja niin, että vanhemmat ymmärsivät, mitä käsitteillä tarkoitimme. Toisaalta ”pedagoginen osa-alue” ja ”fyysinen aktiivisuus” ovat käsitteitä, joita olisimme voineet harkita korvaavamme toisilla sanoilla. Kokonaisuudesta voidaan kuitenkin olettaa ymmärrettävän mistä on kyse, koska sanoilla ”liikkuminen” ja ”terveys”

tarkoitetaan jokaista ihmistä koskettavia asioita. Tutkimuksessa ei ole huomioitu suomea toisena kielenä puhuvia henkilöitä eikä vastaajien taustatiedoista käy tätä ilmi. Emme saaneet päiväkodilta kuitenkaan kommentteja, että tällainen olisi tarpeellista huomioida. Olemme käyttäneet tutkimusraportissa, saatekirjeessä sekä kyselyssä ymmärrettävää ja hyvää suomen kieltä. Käsitteitä tai ilmiöitä selitettäessä lähtökohtana on ollut varmistaa, että ymmärtää myös itse, mistä kirjoittaa.

Kokonaisuudessaan tutkimuksemme on sellaisenaan luotettava ja toistettavissa, mutta ei välttämättä yleistettävissä. Otannan tulisi olla suurempi, jotta tuloksista voitaisiin löytää yleistettäviä faktoja. Tutkimusaiheemme oli lopulta tiukasti rajattu, mutta saimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Jälkeenpäin pohtien olisimme voineet keskittyä tiedonhankintaan ja lähdemateriaaliin vielä enemmän ennen kyselyn laatimista. Tällöin olisimme voineet hyödyntää aiempia tutkimuksia paremmin esimerkiksi kyselylomakkeen laatimisessa. Kriittisesti tarkasteltuna löydämme tutkimuksestamme muitakin kehittämisen kohtia sekä onnistumisen hetkiä, joita käymme läpi alempana.

Jos tekisimme kyselyn nyt uudelleen, muuttaisimme siinä muutamia asioita. Kyselylomakkeeseen olisi pitänyt lisätä enemmän kysymyksiä vanhempien taustatiedoista. Esimerkiksi vanhempien iän, ammatin ja lasten lukumäärän tietäminen olisi tuonut vastauksiin enemmän vertailukohtia. Olisimme myös voineet kyselyssä kysyä vanhemmilta yksinkertaisesti, mitä mieltä he ovat liikuntakasvatuksesta. Tutkimuksemme aihe oli liikuntakasvatus, mutta emme suoraan missään vaiheessa kysyneet vanhemmilta heidän mielipidettään siitä.

Osaan kysymyksistä vastausvaihtoehtoja olisi voinut lisätä, jotta olisimme saaneet laajemmin vastauksia ja kaikki mahdolliset vastaukset olisivat tulleet selville. Voimekin pohtia joidenkin kysymysten kohdalla, miksi jotkut vanhemmat olivat jättäneet kysymykseen vastaamatta. Oliko syynä se, että oikeaa vastausvaihtoehtoa ei ollut valittavana vai oliko kysymys aseteltu vaikeasti ymmärrettävästi niin, että vanhemmat eivät ymmärtäneet kysymystä. Useammalla avoimella kysymyksellä olisimme saattaneet saada kirjavampia vastauksia, joista olisi ehkä helpommin saanut konkreettisia kehittämisideoita.

Tutkimuksen olisi voinut tehdä useammallekin päiväkodille. Opinnäytetyön liittymisen hankkeeseen kuitenkin rajasi yhteistyöpäiväkoteja. Useammista päiväkodeista saatavat vastaukset olisivat tuottaneet yleistettävämpiä vastauksia. Olisi ollut mielenkiintoista vertailla päiväkotien vastauksia keskenään.

Useampi vanhempi jätti kokonaan vastaamatta kyselyyn. Kohderyhmän kuvaus aluvussa pohdimme aiemmin kyselyyn vastaamatta jättämisen syitä. Kaikki vanhemmat kertoivat liikunnan olevan merkityksellistä heille ja heidän lapselleen sekä vanhemmat kertoivat myös omien yleistietojensa terveellisistä elämäntavoista ja liikunnan merkityksestä olleen hyvää. Voidaan tämän perusteella päätellä, että kyselyyn vastasivat ne vanhemmat, joille liikunta ja liikunnallisuus ovat tärkeitä arvoja. Voi olla, että emme saaneet kyselyyn sellaisia vanhempia vastaajiksi, jotka kokevat liikunnan vähemmän merkitykselliseksi tai jopa vastenmieliseksi. Mahdollisesti kävi niin, että sellaiset vanhemmat jättivät vastaamatta kyselyyn, jotka olisivat kaikkein eniten tarvinneet ohjausta liikuntaan liittyvissä asioissa ja joiden ääni olisi tässä kyselyssä tuottanut erilaisia vastauksia.

Tutkimusmenetelmiin liittyvistä seikoista huolimatta, meidän tutkimuksen tekijöiden välinen yhteistyö on ollut rehellistä, tasapuolista ja sujuvaa koko opinnäytetyöprosessin aikana. Olemme hyödyntäneet tekoprosessissa henkilökohtaisia vahvuuksia, mutta kumpikin tekijä on joutunut niin sanotusti astumaan pois mukavuusalueeltaan ja oppimaan uutta. Toinen on saanut tutustua täysin uuteen sosionomin asiakasryhmään ja toiselle hedelmällisenä oppimiskokemuksena jää mieleen määrällisen tutkimuksen tekeminen.

Aiheena liikuntakasvatus on ajankohtainen ja tarpeellinen. Se kiinnosti kumpaakin opinnäytetyön tekijää ja erityisesti Seinäjoen kaupungin hankkeeseen osallistuminen ja tutustuminen oli mielestämme hyvä ratkaisu. Se vastaako opinnäytetyö hankkeen alkuperäisiin tarkoituksiin riittävästi, jää nähtäväksi. Uskomme, että eniten työstä saa hyötyä Tanelinrannan päiväkotia. Pidämme tärkeänä, että vanhemmat ovat viimeistään nyt saaneet mahdollisuuden vaikuttaa ja osallistuneiden mielipide tulee kuulluksi. Ehdottomasti seuraava ja nykyaikainen kehityssuunta on toteuttaa kysely tai haastattelu aiheesta lapsille itselleen. Näin voidaan tukea lasten osallisuutta heitä koskevissa asioissa. Emme ottaneet tähän opinnäytetyöhön lasten näkökulmaa kahdesta syystä: vanhempien näkemyksiä toivottiin päiväkodilta sekä

molempien näkökulmien yhdistäminen samaan opinnäytetyöhön olisi todennäköisesti ollut liian laaja kokonaisuus. Liikuntakasvatus aiheena olisi ollut mielenkiintoinen myös työntekijänäkökulmasta. Liikuntalähettien näkemyksiä olisimme voineet hyödyntää työssä enemmän.

Prosessin alussa opinnäytetyön aiheen rajaaminen ja näkökulman hahmottaminen oli vaikeaa. Sopivan teoreettisen pohjan kokoaminen ja lähdekriittisyyden ylittävien lähteiden löytäminen tuntui ajoittain vaikealta. Tiedonhankintataitojen kehittyessä ja työn edetessä, tilanne helpottui. Yksi haaste prosessissamme oli se, että meidän täytyi aikataulun puitteissa tehdä ensin tutkimusosuus ja sen jälkeen vasta syventyä tarkemmin aiheen teoriaosuuksiin. Tutustuminen tarkemmin varhaiskasvatuksen teoreettisiin lähtökohtiin jo alussa olisi helpottanut kokonaiskuvan hahmottamista paremmin.

Tutkimusosuuden kyselylomakkeen valmiiksi luominen ja päiväkodille esiopetuksen vanhemmille vastattavaksi lähettäminen olivat ensimmäinen saavutus sekä onnistumisen kokemus. Kyselylomakkeen rakentamisessa auttoivat liikuntalähetit Anu Laakso ja Piia Taurula. Heillä oli meille lähes valmis runko teemoista, joiden ympärille kokosimme kyselyn ja kysymykset. Olemme tyytyväisiä siihen, että saimme kyselyymme useampia vastauksia. Usein vastauksia ei saada edes puolelta kohde-ryhmästä. Vastaukset saatuamme, ryhdyimme tarkemmin työstämään opinnäytetyön teoriaosuutta ja tutkimuksemme tuloksia. Kyselyn tekeminen tuotti välillä ahdistusta ja tuskaa, mutta taaksepäin katsottuna se oli kuitenkin melko mukavaa, luontevaa ja antoisaa. Erityisen mielenkiintoista oli nähdä, mitä ja miten vanhemmat olivat kysymyksiimme vastanneet.

Tutkimustuloksemme oli lopulta helppo purkaa ja analysoida. Tutkimustulokset ja oimme tutkimuskysymyksistämme muodostuneisiin kolmeen teemaan; vanhempien näkemykset, kasvatuksellinen yhteistyö ja lapsissa tapahtunut kasvu ja kehitys. Tämän jälkeen vastaukset tutkimuskysymyksiimme olivat helposti selvitettävissä. Olemme myös erittäin tyytyväisiä ajankäyttöömme, sillä saimme hyvässä aikataulussa työmme tehtyä, eikä suurempaa kiirettä ehtinyt syntyä.

Tämä opinnäytetyö projektina oli meitä molempia kasvattava kokemus. Saimme syventää ammatillista osaamistaan liikuntakasvatuksen näkökulmasta. Kumpikin tekijä oppi uutta myös tieteellisestä kirjoittamisesta, tiedonhankinnasta, määrällisestä tutkimuksen tekemisestä sekä saimme hyvän kokemuksen sujuvasta yhteistyöstä. Oman ammatillisen kasvun tunnistaminen motivoi erityisesti vaikeina hetkinä, jolloin opintojen valmistuminen tuntui kaukaiselta ja opinnäytetyötutkimuksen eteneminen hitaalta. Tieteellinen kirjoittaminen kehittää ajattelua ja edellyttää akateemista lukua ja kirjoitustaitoa (Kniivilä, Lindblom-Ylänne & Mäntynen 2017, 11, 37). Vaikka monta kertaa tuntuikin tarpovansa loppumattomassa suossa, opinnäytetyö on tuottanut oivalluksia ja vienyt osaamistamme eteenpäin monilla osa-alueilla.

Sen lisäksi, että tämä opinnäytetyö tuo vastauksia arkisiin työmaailman kysymyksiin sekä antaa lisää aiheita pohdittavaksi, se dokumentoi myös pienen palan varhaiskasvatuksen maailmaa vuonna 2017. Valtavan paljon kiitoksia Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen johdolle, Tanelinrannan päiväkodin henkilökunnalle ja liikuntalähetille, jotka ystävällisesti auttoivat opinnäytetyöprojektimme toteutumisessa sekä ylipäättään antoivat opiskelijoille mahdollisuuden osallistua kaupungin kehittämishankkeeseen. Erityisesti kiitos myös kyselyyn osallistuneille vanhemmille.

Työ on konkreettinen ja henkilökohtainen jälki osaamisestamme tässä hetkessä. Tutkimusraportin valmistuminen on yksi oppimisen matkamme välietappi, jota voimme myöhemmin muistella lämmöllä. Elämän aallokoissa, kun saattaa joskus unohtua, miten pitkän matkan onkaan tullut jo sieltä, mistä aloitti.

LÄHTEET

- Aluehallintovirasto. 2017. Varhaiskasvatus. [Verkkosivu].1.11.2017. [Viitattu 2.11.2017]. Saatavana: <https://www.avi.fi/web/avi/varhaiskasvatus>
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. 2007. Research methods in education. 6. painos. Yhdysvallat, NY, New York: Routledge.
- De Craemer, M., De Decker, E., De Bourdeaudhuij, I., Deforche, B., Vereecken, C., Duvinage, K., Grammatikaki, E., Iotova, V., Fernandez - Alvira, J. M., Zych, K., Manios, Y. ja Cardon, G. 27.3.2013. Physical activity and beverage consumption in preschoolers: focus groups with parents and teachers. [Tutkimusartikkeli]. BMC Public Health. 13:278. [Viitattu 28.9.2017]. Saatavana: <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-278>
- Era, T. (toim.). 2013. Osallisuus -oikeutta vai pakkoa? Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 156/2013. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. [Verkojulkaisu]. [Viitattu 21.10.2017]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-830-280-6>
- Eteläpohjalainen esiopetuksen opetussuunnitelma. 2016. [Verkojulkaisu]. 1.8.2016. [Viitattu 6.7.2017]. Saatavana: <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-ylops-service/api/dokumentit/8616967>
- Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hesketh, K. & Hnautiuk, J. 12.9.2016. What is physical activity in early childhood, and is it really that important? [Verkoartikkeli]. The Conversation. [Viitattu 28.9.2017]. Saatavana: <http://theconversation.com/what-is-physical-activity-in-early-childhood-and-is-it-really-that-important-63403>
- Hienonen, M. & Viitala, A. 2016. Vanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta ja sen kehittämisestä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [Verkojulkaisu]. [Viitattu 18.7.2017]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201601251629>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Helsinki: Tammi.
- Hulkari, K. 2006. Työssäoppimisen laadun käsite, itsearviointi ja kehittäminen sosiaali- ja terveystieteiden alan ammatillisessa peruskoulutuksessa. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto, kasvatustieteidenlaitos. Tampere: Tampereen yliopisto.

- Jaakkola, T., Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. 2013. Liikuntapedagogiikka. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Jantunen, T. & Lautela, R. (toim.) 2011. Lapsilähtöinen esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Juuti, P. 2016. Johtamisen kehittäminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kallunki, E. 16.11.2016. Suomi jäi vertailussa kauas kärjestä – lasten ja nuorten liikunta hälyttävän vähäistä maailmanlaajuisesti. [Verkkosivu]. YLE Uutiset. [Viitattu 7.7.2017]. Saatavana: <https://yle.fi/uutiset/3-9295939>
- Kananen, J. 2014. Verkkotutkimus opinnäytetyönä. Laadullisen ja määrällisen verkkotutkimuksen opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 187. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Karila, K. & Lipponen, L. (toim.) 2013. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus.
- Kiilakoski, T., Gretscell, A. & Nivala, E. 2012. Osallisuus, kansalaisuus, hyvinvointi. Anu Gretscell & Tomi Kiilakoski (Toim.) Demokratiaoppitunti Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Nuorisotutkimusseura. Helsinki. Haka-paino.
- Kniivilä, S., Lindblom-Ylänne, S. & Mäntynen, A. 2017. Tiede ja teksti. Tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen. 3. painos. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Korhonen, P., Pelkonen, E. & Palva, U-M. 2011. Kuvauksia tutkimuspäiväkotien kehittämistyöstä OSA V. Teoksessa: A-R. Mäkitalo, S. Nevanen, M. Ojala, S. Tast, T. Venninen & B. Vilpas (Toim.). Löytöretkellä osallisuuteen. Keittämistä ja tutkimista päiväkodin arjessa 2. Soccan ja Heikki Waris –instituutin julkaisusarja nro 25, 2011. VKK-Metro.
- L 19.1.1973/36. Varhaiskasvatuslaki.
- L 21.8.1998/628. Perusopetuslaki.
- L 29.4.2005/272. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista.
- LIKES-tutkimuskeskus. 2017. Vanhempien liikuntatottumukset kantavat lapsen liikunta-aktiivisuutta keski-ikään saakka. [Verkkotiedote]. 17.8.2017. [Viitattu 2.11.2017]. Saatavana: <https://www.likes.fi/ajankohtaista/vanhempien-liikunta>

- Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM. 2016. Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä - varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset. 2016:21. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 7.7.2017]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-410-8>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM. 2017. Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017-2030. Suuntaviivat varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamiseen sekä päiväkotien henkilöstön osaamisen, henkilöstörakenteen ja koulutuksen kehittämiseen. 2017:30. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 6.7.2017]. Saatavana: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80221/okm30.pdf?sequence=1>
- Opetushallitus. 2016a. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 5.7.2017]. Saatavana: http://www.oph.fi/download/163781_esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- Opetushallitus. 2016b. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 6.7.2017]. Saatavana: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf
- Raivio, H. & Karjalainen, J. 2013. Osallisuus ei ole keino tai väline, palvelut ovat!. Era, Taina (Toim.). Osallisuus -oikeutta vai pakkoa? [Verkkójulkaisu]. [Viitattu: 1.11.2017]. Saatavana: <https://www.theseus.fi/handle/10024/64153>
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu SeAMK. Opinto-opas, Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, Sosionomi (AMK). [Verkkosivu]. [Viitattu 21.7.2017.] Saatavana: <https://opinto-opas.seamk.fi/index.php/fi/21/fi/79>
- Seinäjoen kaupunki, varhaiskasvatus. 2012a. Hyvä varhaiskasvatus Seinäjoella, Meirän vasu, 2. Lapsen hoidon ja kasvatuksen pedagoginen osio. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 6.7.2017]. Saatavana: https://www.seinajoki.fi/material/attachments/seinajokifi/paivahoitajakoulutus/varhaiskasvatus/julkaisutjaohjelmat/6FZbqKGtp/Meiran_vasu.pdf
- Seinäjoen kaupunki, varhaiskasvatus. 2012b. Hyvä varhaiskasvatus Seinäjoella, 1. Vanhempiin ja henkilökuntaan keskittyvä laatuosio. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 21.7.2017]. Saatavana: https://www.seinajoki.fi/material/attachments/seinajokifi/paivahoitajakoulutus/varhaiskasvatus/julkaisutjaohjelmat/6FZbnX3lz/Hyva_varhaiskasvatus_Seinajoella.pdf
- Seinäjoen kaupunki, varhaiskasvatus. Ei julkaisuajankohtaa. Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen, TVT- ja liikuntakasvatuksen kehittämisen hanke 2016-2017. Julkaisematon hankesuunnitelma.
- Seinäjoen kaupunki. Tanelinrannan päiväkotit. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 27.9.2017]. Saatavana: <https://www.seinajoki.fi/varhaiskasvatusjakoulutus/varhaiskasvatuspalvelut/hoitopaikkojenesittely/nurmonalue/tanelinrannanpaivakoti.html>

- Seppänen-Järvelä, R. & Vataja, K. 2009. Työyhteisö uusille urille. Kehittäminen osaksi arjen työtä. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit. 2016. [Verkkojulkaisu.] Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto. 29.4.2016. [Viitattu 21.7.2016.] Saatavana: <https://www.innokyla.fi/documents/1167850/b1046ec1-3d15-4507-9640-940688343d5f>
- Sääkslahti, A. 2015. Liikunta varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Talentia. 2014. Sosionomi varhaiskasvatuksessa. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 6.7.2017]. Saatavana: <http://www.talentia.isinteksas.com/mag/sosionomi-varhaiskasvatuksessa.php>
- Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL. 2016. Lihavuus laskuun – Hyvinvointia ravinnosta ja liikunnasta. Kansallinen lihavuusohjelma. Väliraportti 2012-2015. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 7.7.2017]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-661-2>
- Tuloskortti 2016. Lasten ja nuorten liikunta Suomessa. 2016. [Verkkojulkaisu]. LIKES -tutkimuskeskus. [Viitattu 7.7.2017]. Saatavana: <https://www.likes.fi/filebank/2501-tuloskortti2016-web.pdf>
- Valo ry, Ilo kasvaa liikkuen -liikkumis- ja hyvinvointiohjelma. Ohjelman kuvaus. [Verkkosivu]. [Viitattu 7.7.2017]. Saatavana: <http://www.sport.fi/en/varhaiskasvatus/liikkumis-ja-hyvinvointiohjelma-ilo-kasvaa-liikkuen/ohjelman-kuvaus>
- Valtonen, M., Heinonen, O. J., Lakka, T. A. & Tammelin, T. 2013. Lapsuusiän liikunnan merkitys -kardiometabolinen näkökulma. [Verkkoartikkeli]. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. 129 (11), 1153-1158. [Viitattu 7.7.2017]. Saatavana: <http://www.duodecimlehti.fi/lehti/2013/11/duo11009>
- WHO World Health Organization. 2017. Physical activity. [Verkkosivu]. [Viitattu 12.7.2017]. Saatavana: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs385/en/>
- Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Tammi.
- Virkki, P. 2015. Varhaiskasvatus toimijuuden ja osallisuuden edistäjänä. Väitöskirja. Savonlinna: Itä-Suomen yliopisto.
- Vuorenmaa, M. 2016. Äitien ja isien osallisuus perheessä ja lasten palveluissa sekä osallisuuteen yhteydessä olevat tekijät. Akateeminen väitöskirja. Tampereen Yliopisto. Tampere: Tampereen Yliopisto.
- Zimmer, R. 2002. Liikuntakasvatuksen käsikirja: Didaktis-metodisia perusteita ja käytännön ideoita. 2.painos. Helsinki: LK-kirja.

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupa

Liite 2. Liikuntakasvatuskysely vanhemmille –saatekirje

Liite 3. Liikuntakasvatuskysely vanhemmille –kyselylomake

Liite 4. Tanelinrannan päiväkodin esiopetuksen saama palaute liikuntakasvatuskyselystä.

Liite 5. Opinnäytetyön tekijöiden saama palaute liikuntakasvatuskyselystä.

Liite 1.

Asia	<p>Tutkimuslupa / Koivisto Bertta ja Parkkali Hanna</p> <p>Bertta Koivisto ja Hanna Parkkali opiskelevat Seinäjoen ammattikorkeakoulussa ja anovat tutkimuslupaa opinnäytetyötään varten. Tutkimuksen aihe: Esikoululaisten vanhempien näkemyksiä liikuntakasvatuksesta</p> <p>Opinnäytetyö toteutetaan osana Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen, TVT- ja liikuntakasvatuksen kehittämisen hanketta (2016-2017). Lähtökohtana on selvittää, miten vanhemmat kokevat liikunnan merkityksen varhaiskasvatuksessa. Tarkoituksena on tutkia vanhempien tietoisuutta liikuntakasvatuksen toteutuksesta ja hyödyistä lapselle sekä koko perheelle. Lisäksi tarkoituksena on tuottaa tietoa myös Tanelinrannan päiväkodille siitä, miten liikuntakasvatusta voitaisiin siellä kehittää. Aineisto kerätään toukokuussa 2017 (arvioitu ajankohta) vanhemmille osoitetun webropol- kyselyn avulla. Tutkimuksen arvioitu valmistumisaika marraskuu 2017.</p>				
Päätös	<p>Päätän myöntää tutkimusluvan edellyttäen, että:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista - tutkimuksessa saatujen tietojen osalta noudatetaan salassapitovelvollisuutta - tutkimuksessa yksittäiset henkilöt eivät saa olla tunnistettavissa - yksi kappale valmiista tutkimuksesta luovutetaan maksutta varhaiskasvatukselle - tutkijat antavat luvan julkaista tutkimuksensa sähköisessä muodossa Seinäjoen kaupungin kotisivuilla - tutkijat sitoutuvat esittelemään tutkimuksensa - myönnetystä tutkimusluvasta huolimatta päiväkodinjohtaja päättää itsenäisesti tutkimuksen toteuttamisesta 				
Allekirjoitus	<p>Aija-Marita Näsänen, varhaiskasvatusjohtaja, p. 06 416 2151, aija-marita.nasanen@seinajoki.fi</p>				
Oikaisu-vaatimusohje	<p>Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen osoitteella: Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta, Kirkkokatu 6, PL 215, 60101 Seinäjoki, neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava.</p>				
Julkisesti nähtävänä	<p>Varhaiskasvatustoimisto 10.4.2017</p>				
Tiedoksianto	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 60%;">Kenelle</td> <td style="width: 20%; text-align: right;">Päivämäärä</td> </tr> <tr> <td>Bertta Koivisto, Hanna Parkkali, aluejohtajat, Päivi Peltola, Merja Suolahti</td> <td style="text-align: right;">7.4.2017</td> </tr> </table> <p>Miten</p> <p>☐ Lähetetty postitse saantito- ☐ Lähetetty postitse ☐ Lähetetty sisäisessä distusta vastaan tavallisena kirjeenä postissa</p> <p>☐ Luovutettu</p> <p style="text-align: center;">Vastaanottajan allekirjoitus</p> <p>☒ Lähetetty sähköpostissa</p> <p>Tarja Siik, toimistos sihteeri</p>	Kenelle	Päivämäärä	Bertta Koivisto, Hanna Parkkali, aluejohtajat, Päivi Peltola, Merja Suolahti	7.4.2017
Kenelle	Päivämäärä				
Bertta Koivisto, Hanna Parkkali, aluejohtajat, Päivi Peltola, Merja Suolahti	7.4.2017				

Liite 2.

Kysely vanhemmille esikoululaisten liikuntakasvatuksesta

ARVOISA HUOLTAJA

Opiskelemme Seinäjoen Ammattikorkeakoulussa Sosiaali- ja terveysalan yksikön sosionomikoulutusohjelmassa. Opinnäytetyössämme tutkimme Seinäjoen kaupungin liikuntakasvatuksen kehittämistä ja vanhempien näkemyksiä esikoululaisten liikuntakasvatuksesta.

Tutkimus on osa Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjen, tv- ja liikuntakasvatuksen kehittämisen hanketta. Opinnäytetyömme toteutetaan kyselytutkimuksena, johon pyydämme teitä osallistumaan. Kyselyyn pääsette vastaamaan oheisen linkin kautta. Vastaaminen vie noin 10 minuuttia. Kyselyyn voi vastata 1.5.-21.5.2017 välisen ajan.

Vastaukset käsitellään nimettöminä ja ne käsitellään opinnäytetyössä ryhmätasolla, eikä yksittäinen vastaaja ole tunnistettavissa. Kysely tuottaa arvokasta tietoa, jonka avulla Tanelinrannan päiväkoti voi kehittää liikuntakasvatusta sekä kodin ja esiopetuksen välistä yhteistyötä.

Valmis opinnäytetyö tullaan julkaisemaan internetissä osoitteessa: www.theseus.fi sekä se on vapaasti Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen käytettävissä.

Mikäli teille herää lisäkysymyksiä, vastaamme niihin mielellämme.

Kiitos osallistumisesta kyselyymme.

Ystävällisin terveisin:

Hanna Parkkali
Hanna.parkkali@seamk.fi

Bertta Koivisto
bertta.koivisto@seamk.fi

Liite 3.

Liikuntakasvatuskysely vanhemmille

Tässä kyselyssä [liikuntakasvatuksella](#) tarkoitetaan liikuntapedagogiikan osa-aluetta. Liikuntakasvatuksen avulla opitaan liikkumaan monipuolisesti sekä opetellaan elämäntaitoja, kuten kehontuntemusta tai ryhmäytötaitoja.

[Liikunnalla](#) tarkoitetaan kaikkea fyysistä aktiivisuutta, joka tuottaa iloa, kohottaa kuntoa ja ylläpitää terveyttä.

Taustatiedot

1. Kyselyyn vastaa *

- Äiti
- Isä
- Muu huoltaja

Arki ja ajankohtainen tieto

2. Arvioi miten paljon lapsesi on kiinnostunut liikunnasta?

- paljon
- jonkin verran
- ei lainkaan

3. Miten paljon itse olet kiinnostunut liikunnasta?

- paljon
- jonkin verran
- ei lainkaan

4. Onko yleistietosi terveellisistä elämäntavoista ja liikunnan merkityksestä mielestäsi;

- erinomaista ja kattavaa
- melko hyvää
- puutteellista

tarvitsen lisätietoa

Esiopetuksen ja kodin välinen viestintä

5. Kuinka usein keskustelet esiopetuksen kasvattajien kanssa lapsen päivittäisestä liikkumisesta?

- päivittäin
- kolme kertaa viikossa
- kerran viikossa
- satunnaisesti
- en koskaan

6. Olen saanut esiopetuksen kasvattajilta

(Voit valita usean vaihtoehdon)

- ideoita liikkumiseen
- ohjausta terveellisiin elämäntapoihin
- neuvontaa liikuntamahdollisuuksista
- tukea ja kannustusta liikunnan harrastamiseen
- apua liikuntavälineiden hankintaan
- tietoa liikunnan merkityksestä lapsen kasvulle ja kehitykselle
- en mitään näistä

7. Esiopetuksen ja kodin välinen viestintä on mielestäni

(Voit valita usean vaihtoehdon)

- kannustavaa ja innostavaa
- haasteellista
- luontevaa
- ajantasaista
- riittävää
- riittämätöntä
- selkeää ja ymmärrettävää
- vaivatonta
- viestintää ei tapahdu
- ei mitään näistä

Vanhempien kokemukset ja osallisuus liikuntakasvatuksessa

8. Millaista palautetta olet kuullut lapseltasi esiopetuksessa tapahtuvasta liikunnasta?

---

9. Olen saanut vanhempana vaikuttaa esiopetuksessa tapahtuvaan liikuntakasvatukseen;

(Voit valita usean vaihtoehdon)

- määrään (esim. kuinka usein liikutaan?)
- laatuun (esim. onko toiminta tavoitteellista ja ammattitaitoista, onko hyvät tilat ja välineet?)
- sisältöön (esim. mitä tehdään, miten liikutaan?)
- en ole saanut vaikuttaa

10. Miten olen saanut vaikuttaa esikoulussa tapahtuvaan liikuntakasvatukseen?

(Voit valita usean vaihtoehdon)

- tyytyväisyyskyselyn kautta
- keskustelemalla kasvattajien kanssa arjessa
- keskustelemalla vanhempainilloissa
- vanhempainoimikunnan kautta
- antamalla suullista/kirjallista palautetta
- olemalla itse mukana suunnittelussa ja järjestämisessä
- jollain muulla tavalla
- en koe tarvetta vaikuttaa
- en ole saanut vaikuttaa

11. Miksi osallistut esiopetuksen järjestämiin koko perheen tapahtumiin?

(Voit valita usean vaihtoehdon)

- velvollisuuden tunteesta
- kun lapsi haluaa
- mukavan yhdessäolon vuoksi
- haluan tutustua toisiin vanhempiin
- haluan kuulua osaksi päiväkotiyhteisöä
- en osallistu

12. Olisiko mielestäsi vanhempainilloissa aiheellista;

(Voit valita usean vaihtoehdon)

- jakaa asiantietoa liikunnasta
- liikkua yhdessä muiden vanhempien kanssa
- ideoida liikuntakasvatusta
- jakaa kokemuksia
- keskustella liikuntatottumuksista
- saada vertaistukea ja kannustusta terveellisiin elämäntapoihin
- en koe vanhempainiltoja tarpeellisiksi

13. Liikunnallisesti painottunut esiopetus on mielestäni;

- erittäin hyvä asia
- hyvä asia
- en koe sillä olevan merkitystä
- en pidä ajatuksesta

Lapsen hyvinvointi ja kehitys

14. Miten paljon koet esiopetusvuoden vaikuttaneen lapsesi liikuntatottumuksiin?

- paljon
- jonkin verran
- ei lainkaan

15. Miten esiopetusvuoden aikana toteutettu liikuntakasvatus on vaikuttanut lapseesi?

(Voit valita usean vaihtoehdon)

- lapsi on löytänyt liikunnallisen harrastuksen
- lapsi on aiempaa aktiivisempi
- lapsi on innokas ja rohkea kokeilemaan uusia liikuntavälineitä
- lapsi on hyvinvoiva ja terve
- lapsi on oppinut uusia taitoja
- lapsi on oppinut joukkue/ryhmätaitoja (esim. voittaminen, häviäminen, yhteistyö)
- en ole huomannut mitään erityisiä vaikutuksia

16. Kuinka paljon lapsesi on kehittynyt seuraavissa taidoissa?

	paljon	jonkin verran	vähän	en osaa sanoa	ei kehitystä
Tasapainotaidot (esim. taitoradat, harhauttaminen, pysähtyminen)	☐	☐	☐	☐	☐
Liikkumistaidot (esim. juoksu, kieriminen, kiipeäminen, hyppely)	☐	☐	☐	☐	☐
Välineiden käsittely (esim. heittäminen, kiinniottaminen, mailan käsittely)	☐	☐	☐	☐	☐

Palaute

17. Anna vapaasti palautetta Tanelinrannan päiväkodin liikuntakasvatuksesta.

---

18. Anna vapaasti palautetta tästä kyselystä ja sen toteutuksesta.

Kiitos osallistumisestasi!

Liite 4.

Tanelinrannan päiväkodin esiopetuksen saama palaute liikuntakasvatuskyselystä.

Liikuntaa tarjotaan monipuolisesti eri lajien muodossa. Toteutetaan monimuotoisessa ympäristössä, joka vuodenaikana. Liikunta kuuluu arkeen luontevasti leikkien ja ohjattuna liikuntana.
Kiva, että kokeillaan eri lajeja ja kannustetaan liikkumaan. Päiväkodilla näkee paljon erilaisia virikkeitä liikkumisen lisäämiseksi.
Yleisesti ottaen päivät vaikuttavat sopivan aktiivisilta retkineen ja ulkoiluneen. Silloin tällöin myös on ohjattua liikuntaa (hiihto, salibandy jne.), joka antaa lapsille lajituntemusta. Ei mitään moitteita.
Liikuntaa on varmasti harrastettu siinä puitteissa mitä sen kokoisella ryhmällä on mahdollista harrastaa päivän aikana.
Liikunnan määrä ja monipuolisuus on yllättänyt, ”tavallisten” pihaleikkien lisäksi on usein esim. sählyä, salilla liikkumista ym. Liikunnallisen pojan äitinä olen ollut erittäin tyytyväinen ja positiivisesti yllätynyt päiväkodin liikunnan määrästä.
Liikuntaa tunnutaan suorittavan monipuolisesti ja lapsia innostavasti.
Uskon että liikunta on monipuolista ja mukavaa.
Erittäin positiivinen ote ja monipuolista liikkumista!
Olen ollut todella tyytyväinen siihen, miten Tanelissa on yhdistetty eskaritaitojen (esim. kirjaimet) harjoittelu liikkumiseen. Numeroita ja kirjaimia on mm. tehty risuista metsässä tai lapsista itsestään. Uintia ja luistelua opeteltiin ”tehokkaasti” monta päivää peräkkäin, mikä kartutti taitoja nopeasti. Vapaita leikkejä oli mukana sopivasti ja into säilyi useamman päivän peräkkäinkin. Hiihtämääinkin päästiin onneksi jokusen kerran, jota pidän tärkeänä, koska päiväkodin harjoittelussa pojan asenne hiihtoa kohtaan parani niin, että suostui kotonakin kokeilemaan. Sählyvuorot on olleet pojalle hirmu mieleisiä ja opettaneet ryhmätaitoja. Varmaan myös rohkaisevat joukkuelajien pariin.
Liikkuminen päiväkodilla on todella hienoa ja olette tehneet niin paljon erilaisia juttuja, kiitos siitä ja jatkakaa samaan malliin.
Loistava päiväkotikiitos myös liikuntakasvatuksen saralla. Uskomattomat ohjaajat, jotka laittavat itsensä likoon kerta toisensa jälkeen.
Monipuolista! Erityisen hyvää oli uimakoulu ja luistelu.
Mukavaa, että liikuntaa on monipuolisesti ja paljon.
Liikkumaan innostava eskari 😊

Liite 5.

Opinnäytetyön tekijöiden saama palaute liikuntakasvatuskyselystä.

Hyvä asia miettiä ja toivon, että liikunta olisi osa kaikkea toimintaa. Eskarissa pitäisi saada enemmän leikkiä eikä vain istua ja könöttää kirjojen parissa.
Sopivan pituinen kysely, kiva kun palkista näki miten monta kysymystä vielä jäljellä. Kysymysten jaottelu selkeää. Kysymysmuodot ja vastausvaihtoehdot hyviä.
Vaikka kyse on eskariaikaisesta liikunnasta olisi kyselyssä voinut pohjustaa sitäkin paljonko lapsi liikkuu kotona ollessaan ja verrata näitä keskenään. Jos lapsi on huono liikkumaan kotona / ei pääse liikkumaan / ei osaa liikkua / ei harrasta mitään / patistaako vanhemmat liikkeelle vai tyydytääkö kotona sisätiloihin. Onko eskarissa tapahtunut liikunta saanut muutosta lapsessa kotona..
Hyvä että näitä asioita kehitetään, pienenä se ”liikunta” vitsakin väännettävä tulevaa elämää ajatellen.
Vastausvaihtoehtoja melko paljon, mutta toivottavasti saatte toivotun tuloksen.